

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the copyright owner.

© Center for Research Libraries

Scan Date: December 2, 2008

Identifier: s-m-000016-n22

محراب

اجتماعی ، فلسفی ، تاریخی ، ادبی مجموعہ
مہندیک آیدہ بر نثر اولنور

مترجمان

اسلام تاریخی و حسین جاہدیک ترجمہ ایندیک اسلام تاریخی حقدہ استقاد و یوسف ضیا
ایران ماصالی قدیر حسین
قرآن عشق سید جمال آورہ نوسی
بر یوزیدہ و آنادولودہ بوغدای منطقہ لری م. م. شرف
حقیقی تصوف منصور ، مستصوفہ تصوفی مہوردر الزمیری اسماعیل حقہ
تاریخ حکمتہ مذہب عشق طاہر حرمی
جانی آلتندہ بر فیلسوف و بچہ دن باققلہ نہ اوکرہ نیلہ بیایر عبدالحق ہادی

السریشان نوزد نشریات د اوردی

★ 26 AVR 1928 ★

AMERICAN BOARD
Publication Department

۱ مارت ۱۳۴۱

مصاحبه

اسلام تاريخی

« حسین » جامد « بک ایتالیا بجه دن ترجمه ونشر ایتدی
« له ثونا قاتانو » نك اسلام تاريخی حقنده انتقاد

« مايد و صوك »

اسلام تاريخی مؤلفی « نسب » بمحمد ده - اسناد بمحمد اولدینی کبی - آرزو ایتدی
نتیجه بی آله ایدمه مشدر .

بواکی بمحمد . مؤلف معین بر مقصد خدمت ایتمش ومع الاسف علمی بر خط حرکت
تعقیب ایدمه مشدر . بتون محاکماتنده - احتمال فرقدده اولمایارق - پیغمبری مجهولیت
ایچنده کورمک حس دروینسه مغلوب کورینور . اثرینک باش طرفده (ص ۲۱) مؤسس
حقنده بر جوق حقیقی وثائق عرض ایدن یکانه دینک اسلامیت اولدینی ، بوندن دولای
عمومیتله بتون دینلرک تولدی کیفیتی بالواسطه بک جوق تنویر ایدمه جکفی وحق خرسیتانلق
کندیسندن آلتی عصر مقدم اولقله برابر ، مشابته طریقیله ، ایلک خرسیتانلک بعض
مظلم نقطه لرینک آکلاشلماسنه یارذیم ایله یه جکفی سوبلیدیکی حالدده نسب واسناد بمخلرنده
اسلامیتک باشلانغچینک ، کرک بعثت زماننده و کرک اوندن اول و صوکر حضرت پیغمبرک
حیاتنک مجهولیت ایچنده اولدینی مصرانه ادعا ایدیور . بواکی فکر وادما آراسنده واضح
بر تضاد وارددر . تدقیقات علمیه ده حسیاتک یری اولماق ایجاب ایدرکن مؤلفک ضبط نفس
ایدمه ییشی زوالی بی بوبله غریب وکولنچ تضادلره دوشور مشدر .

مؤلفک علی الاکثر کولنچ موقعه دوشمه سی هب بوقنا تأثیراتک وتمسککارانه حسیاتک
روحنه حاکم اولماسندن منبعثدر . بو حال مؤلفده او قدر قوتله اجرای تأثیر ایدرکه اثرک

برجوق فكر قاريشقلقلىرى و تضادلىر ايله دولماسنه سبب اولمشدر . مثلامكه دورى خلاصه (ج ۲ ص ۳۶۵ و متعاقب) ديه يازدىن صهيغه لى اوقويكيز ۱ تضادله ، محاكمه لىر ده كى هضمى لىكاره خيىرت اىتمك قابل اوليور؛ لسان و ترجمه خطالرى و مهربانى كوسترمه دن اول بونلردن برقاچ فقره نقل ايدىيورم :

« مكه دورىنىك بتون تاريخى محمدك وجوده كنىردىكى دىنى جماعتك قان رابطه سى اسانه مستند برجات حالده قلبى خصوصى صند عقيم بر تشبىدن عبارتدر ديه خلاصه ايديله بيلير . ص ۳۷۵ »

« قدیم هیئت اجتماعیة نك قان رابطه لىرى قىردىن ايجون قريشيلره بالخاصه مغور كورون اسلاميت مدینه ده كى سكون واسايش فرقه سنى محبوب ايتمشدر . ص ۳۹۰ »
 كذا « بالكلز سياسى اسبابك تحت تأثیرنده حر كك ايدن مدینه ليلر محمد اسلاميته كيرمك ايجون باقلاشاديلر محمدى برواسطه اولارق قوللانمق ايجون اونكه اوزلاشديلر . ص ۳۹۰ »
 « مدینه ليلر هادى بر پالانجى نى يا خود سياسى بر سر سرى نى شهر لینه دعوت ايتزلردى . محمدك سالك اولدىن ، اوقدر فدا كارلقه نشر ايتدىكى دىن مدینه ليلرك ايلك دفعه كندىسنه نظر دقتلرى جلب ايدن بر سبب تشكيل ايدر سياسى واجتماعى احكامك دىن كسومى آلتنده صاقلانمش بولونماسى قبوللرى تسهيل ايتمشدر . ص ۳۹۲ »

« محمدك دىنى آجى بر حيك يوتولماسى تأمین ايجون اوزرىنه سورولن شكر طبقه سى خدمتى كورمشدر . حيك محتوياتى ، محمدك ادخال ايتدىكى سياسى ، عسكرى واجتماعى ترتيبات مهربلرى تحت اقياده آلمش و بيوك فتوحات يوللرى اچمشدر . ص ۳۹۲ »
 كذا « فقط محمدك كورمديكى شى قريشيلر ماهر تاجر لره خاص انجه بر ذكا ايله درك و تيقن ايتديلر ، اسلاميتك مرض ايتدىكى يكىلك آلتنده كى تهلكى كشف و تخمين ايدىيورلردى . ص ۳۷۵ »

« قريشيلر طرفدن رد ايديلن محمدك نهايت بوتون مهربلره توجيه خطاب ايتمى و دىنامك تاريخى دكيشد بر مەسى شرفى ، فرقنده اولمادقلى حالده ، قريشيلره طأندر . ص ۳۷۵ »

ايكى اوج صهيغه دن آيىردىم بو تضادله نه دىر سكز حالبوكه بو معين صهيغه لر خارجه چيقارسق بونلر لك فبيع و جدأ چوق كولنج بر منظره ا كتساب ايدرلر . اثرده مؤلفك تىزنندن برى « اصحابك محمدى آكلايامادقلى » ايدى . اوچوق يرد محمدك دهاسنه خيىرت

ايدر و قريشيلر اونى آكلاماديلر ديبور ايدى . شونقل ايتديكم سطرلرده ايسه پيغمبرك بو
 اينجه لكلى فرق ايتمه بوب قريشيلرك آكلامش اولماسى اورتابه چيقيور . كذا مؤلفك
 تزلزندن برى ده اسلاميتك مكدده صاف وصيبي اولماسى ويهودى تاثيرندن آزاده بولونماسيدره
 چونكه پيغمبر يهوديلرك ديفى او زمان بيلميورمش ، بالاخره مدينه ده تماس نتيجه سينده
 اوكرتمش . حالبوكه ينه ص ۳۷۵ ده محمد احتماليكه يهوديلرده كي هم دين ، هم قان اساسنه
 مستند اتحادى تقليد ايتك ايسنيور وبوكا مشابه براتحاد وجوده كتيرمكه جالديشوردى .
 ديبور . بو سوزينه رهمآ اسلاميتك قان رابطه لرني قيرديني ايجون قريشيلره منفور
 كورونديكى ده ادعا ايديبور . بمضاً مدينه ليلر دين ايجون دكل سياسى مقصدله محمدى
 دعوت ايتديلر ديبور . بمضاده محمد مدينه ليلرك حس دياتندن استفاده ايدرك مدينه ليلره
 سياسى ترتيباتى يوندورديني سويليور . بتون بونلر مؤلفك هضم ايتمدن لازى يازديني
 كوسترر .

عين طرزده وبلكه دها شديد تضادلر پيغمبرك تكامل روحيسنه تخصيص ايديلن
 صحيفه لرده كورولمكدده . مثلاً (ج ۲ ص ۸۳) ده محمدده بعثت الهيه اداسى يوقش
 چونكه محمد حقيقى ويكانه معبوده دعوت وتشويق ايدرمش . بكي اما بوايكى سوزبربرينك
 دليلي دكل بربرينك ضدى در . كذا عين صحيفه ده محمد باشقه لرى ايجون برايمان آوامازمش .
 سامعلرينى ابدى وبى آمان برصورتده ضلالتنه دوشمه مك ايجون آرقه سندن كلكه دعوت
 ايدرمش . بيورك !

كذا (۹۰ نجى صحيفه يى اوقوييكنز) اوچنجى دور مكيدده محمد جوق مضطرب
 ومعذب اولمش ، بو سبيله كنديسنى اظهاره جسارت ايدمه مش ، يالكز قرآنك كلام الله
 اولماسنده شدتله ونشرايتديكى دينك اللهدن صادر اولديني نقطه سينده بالخاصه اصرارايتمش .
 كذا ، محمد كندى شخصنى بك آزايلرى سورمش ، كنديسندن بو صورتله بحث
 ايتمسي اون بر فقرده واقع اولمش . ص ۹۱ .

كذا ، قديم انيادن بحث ايدركن دها جسورانه داورانيرمش . اونلردن اوچ دفعه
 رسول الله ديبه بحث ايدر فقط شايمان دقتدركه بو ذكرلر كنديسندن عين تعبير ايله بحث
 ايتديكى سورده ايتمش . ص ۹۲ .

بوسوزلره نديملى بيلم ! بر موضوعى حقيقه هضم ايتمدن محاكه يورومتك نتيجه سى
 ايشته بودر .

بو طرز محاکمه او نده تعاقب وتوالی ایدر:

محمدده بعث اللهیه فکری یوقدی، رسول الله اولارق اورتایه چیمادی، بوتعیر سوکرادن اویدورولدی، محمد کندیسنه روح القدسک الهام بخش اولدیفنی ظن ایتدی، بوروح القدس سوکرا مدینه ده جبرائیله تحول ایتدی الخ

حالبوکه مؤلف مکی آیتلرده پیغمبرک قاچ دفعه رسول الله، نبی، منذر، مرسل صفتلریله توصیف ایدلدیکنی ینه کندیسنی صایبور. مکی اولان سوره اصرافده کی «قل یا ایها الناس انی رسول الله الیکم جمیعاً..... فآمنوا بالله ورسوله النبی الامی...» کی آیتلر جو قدر. بومالده ینه بمتک ایلک زمانلرینه طائد اولوق اوزره برجوق آیتلر داها کوستریله بیلیر. سوکرا شایان دقتدرکه مؤلف اقرا باسم ربک آتقی اقرأ وعظایت دیمکدر دییه تفسیرایدر (ص ۱۲۰) کذا یا ایها المذتر قم فاذر، واذر عشیرتک الاقرین آیتلرنده کی انذاریده دعوت ایله ایضاح ایدر. [۱]

شوحالده ناصل اولیورده رسول الله اولارق میدانه چیقمش اولیور. مؤلف پیغمبرک رسول الله اولارق میدانه چیمادینی وکندیسنده بعث فکری اولمادینی حقنده اوقدر اصرار ایدر و اوقدر قارما قاریشیق برشیلر یاپارکه بوخصوصده کی سطرلری جالب دقتدر. چونکه بونلر پیغمبره تخصیص ایتدیکی سوزلری تشکیل ایدر. برآز سوکرا قریشیلر. تخصیص ایتدیکی سطرلرده اونلرک اوزمانکی وضعیتدن بحث ایدرکن «اوزمانه قدر قریشیلرک ایشیتیمکه آیشهادقلری رسول الله تعیری» دییه دفعاتله پیغمبرک رسول الله اولارق میدانه چیقیدیغنی کوسترن مطالعه لرده بولونور وزوالی نه یایدیفنک فرقده دکلدر. بو بحثی اوزاتمق ایسته میورم. چونکه مؤلفک ادعاسنه رغماً پیغمبرک مبعوث ورسول الله اولارق اورتایه چیقیدیغنه یوزلرله مکی آیتلر (هم اونک تعیرنجه ایلک دور آیتلرندن) کوستریله بیلیر. از جمله سوره فرقان مکیدر باشند آشاغی بعث ورسالت ایچون دلیلر واردر. مکی سوره لردن سوره انبیا، سوره مؤمن، سوره جن و سائرده بو دلیلرک امثالی جو قدر.

مؤلف «محمد قرآنده کندیسيله الله آراسنده واسطه نك جبرائیل اولما بوب روح القدس اولدیفنی سویلر. محمد مدینه یه کیتدی که زمان جبرائیل، روح القدسک یرینه قائم اولدی > ۲ ص

[۱] بوراده انذاری دعوت معناسنه تفسیر ایتک مؤلفک ایشنه کلیر. چونکه بوندن محمد کندی عشیرتی دعوت مبعوث اولشدی نتیجه سنی چیقاراجق در. بوسوزیله بری طرفده الزام ایدیله جکسنی نه بیلسین!

۱۲۶س ۱۸ء وڊ انجيللر ده ، ڀريوزنده انسانلر آراسنده مؤثر لار ق منشأني اللهدن آلمق اوزده روح القدس دن بحث اولئور. محمد، كنديس نه روح القدسك الهام بخش اولديغي ظن ايندي. هر حال ده بوا دعه بولوندي . بوروح القدسك صو كرا ناصل ونجون ملك جبرائيله تحول اينديكني تدقيق ايتمك بري بوراسي دكلدر > ۲ ص ۶۵ س ۱۲ ، دييور. بوفكرلريني تأييد ايجون قرآندن دور ت آيت دليل كتيريور: حالو كه بونلردن « نزل به الروح الامين سورة ۲۶ آيت ۱۹۳ ، آني تماماً مؤلفك دعواسنك عكسني اثبات ايدر وواضحدر . « قل نزله روح القدس من ربك بالحق . سورة ۱۶۵ آيت ۱۰۱ ، آيتنه ايسه مؤلف « من ، حرف جرنيك روح القدسه متعلق اولديغي ظن ايتمش ويا آورو با مترجملري قصداً اويله ترجمه ايتمشلردر. حالو كه هر بي لسانه واقف اولانلر « من ، حرفك متعلقك نزل اولديغي قولايقله آكلارلر — مؤلفك عربجه ده كي درجه سني كوسترمك ايجون اشاعيد مثاللر ذكر ايدم حكيم — ديكر ايكي آيت « يوم يقوم الروح والملائكة صفاً سورة ۷۸ ، آيت ۳۸ ، وڊ نزل الملائكة والروح فيها باذن ربهم سورة ۹۷ آيت ۴ ، ايسه روح القدس دن بحث ايتيور. بالعكس بونلر اولكي ايكي آيت كي قرآن ده كي روح القدسك ، خريستيانلرك اقايم ثلثه دن بري اعتقاديله طابند قلري روح القدس اولما ديقنه واضحا دلات ايدرلر . چونكه آيتلرك ياني باشنده رب العالمين، اذن ربهم كي قيدلر واردر. خلاصه بيغمبر هر حال ده بويله بر ادعاه بولونما دي وهر حال ده مؤلف لوقا انجيلنده كي روح القدسني اسلاملرك آكلاديغي كي آكلارسه انجيلك متن ده اها صادق قايلر. چونكه او، لوقا انجيلك برنجي باب ۱۵، ۳۵، ۴۱ نجبي آيتلريني موضوع بحث ايدر. حالو كه انجيل ده (۲۶ نجبي آيت و متعاقب) ملك جبرائيلي تصريح اينديكي كي ۳۵ نجبي آيت ده جبرائيل كنديني روح القدس تعبيريله قديم ايدسيور. چونكه ۳۸ نجبي آيت ده صريمك « سوزينه كوره اولسون ، ديشني جبرائيل ايله ايش يتديكني اقاده ايدر. كوريليور كه مؤلف خريستيانلرده بر جوق مفهوملرك صو كرادن وجوده كلديكي [۱] حقه ده كي ادعاهلر قياس ايدمك قرآن ده ده بويله شيلر اولاييله جكني دوشونمش وبوكشي اورتايه آتمشدر .

[۱] مثلاً تثليث فكري انجيلك مدرسه اسكندرانيه وبالخاصه فيلون تأثري آلتنه يازماسندن صو كرا وجوده كلش و صو كرا اب ، ابن ، روح القدس تعبيرلري معنای حقيقتلريني غائب ايدمك بوكونكي تلقينه استحاله ايتمشدر . بو خصوصه ، لسانيات متخصصلري و عبراني طالمرلي آخيراً اثبات ايتمشلردر . صالامون رايتاح تثليث بختنده بومتخصصلرك دليللريني تفصيلاً يازمقدهدر .

اگر قرآنده جبريلك برچوق اسملى اولديغنى بيلسه ايدى كيم بيليرداها نلر كشف ايتكمه قالمادى. مثلا قرآنده جبريل افاده ايتك ايجون شديد القوى، روح القدس، رسوله كريم، ذوقوة، روح الامين، ذومره، الروح كى تعبيرلر وارد. و بوراده كى روح القدس هيچ بر زمان بوكون خريستانلرك آكلاديني معناده دكلدر. بوكله لرك معناسى خريستان اصطلاحلى دكل قديم هرب ادبياتنده كى صورت استعمال تعين ايدر.

كله لرك معناسى ياكلش آكلامق ومختلف مفهوملى بربرينه قارشيديرمق باقيكز انسانى نه حاله صوقييور. ومؤلف بوخصوصده مبذول خطالره وقارشىقلقرله دوشمشدر. بونلردن مختلف ومتنوع مثاللر كوسترمك قابلدور.

ازجمله (ج ۲۵ ص ۳۱۰) ده بر سطرلق شو عباردى اوقويالم: « بكر بن وائل قيله سندن بعض علما، حديث اغلب احتمال كوره بكر بن وائل اثر ايجاديدر. [۱] كوريورسكنزكه بكر بن وائل قيله اسمى اولديغنى ذكر ايتديكى حالده عين زمانده. حديث اويدوردنيغنى سويلييور. حالبوكه بكر بن وائل پيغمبريمزدن يدى بطن اول كلكش برآدمدر.

كذا « ابوالبخترى بن العاصك زوجسى اولمادن اول هيچ شبهه يوق زينب باباسنك آونده ايدى. بناء عليه منطقاً باباسنك افكار دينه سنه تبعيت ايتمى ايجاب ايدردى. » ۲۶ ص ۳۷۱

اولا ابوالبخترى العاص بدر محاربه سنده مقتول اولان مشركلردندور. زينبك زوجى ايسه ابوالعاص بن الربيع دور. بر « عاص » كله سنده مشابهت مؤلفى نه قدر شاشيرتدييور. ثانياً باباسنك آونده ايدى مسلمان اولماسى لازم ايدى، طرزنده كى محاكمده ياكلشدر. چونكه زينب بعثدن اول ازدواج ايتمش وحق بعث زمانلرنده ابوالعاصه محمدك قيزيچي بوشا! سكا قريشك اك اصيل قيزلرندن بكنديكى ويره جكزه ديدكلرى حالده ابوالعاص محمدك قيزندن دها اصيل قيز قريشده يوقدر. ديه جواب رد ويرمشدى. حق زينبك برى بيوك ديكري كوچك ايكي همميره سده ابوجهلك اوغللرينه ينه بعثدن اول عقد ايدلشلردى.

[۱] بوراده موضوع بحث اولان حديث اعشايه دائر اولان حديثدر كه بونى خاصه آشاعيده موضوع بحث ايديه جكم. مؤلف بونى هم آكلاماش همده بوخطاسى اوزرينه ياكلش محاكملر يوروشمش وبوصورتله اسلرده قارشيللق حصوله كلكشدر. آشاعيده بوجهنى يازاركن بكر بن وائل عصر سعادتن نه قدر زمان اول كلكيكرده آكلاشلا جقتور.

ابوالعاصك بوسوزنى مؤلف ايشيتمه سين. چونكه ايكى جلدن عبارت اولان مدخلده تعقيب ايتدىكى يكانه فايه بيغمبرك قريشه ويا اصيل برطالنه منسوب اولماديغى، مجهول ووضيح بركىمه اولديغى اثبات ايتمكدور. حالوكه قريشك اشرافتدن ابوالعاص، كفو مسئله سنه او قدر اهميت ورن بر قيله ايچنده ناصل مجهول بر طالنه قيزنى آلييور ومؤلف نظرندم قريشك قرالى درجه سنده اصيل اولان ابوجهل اوغلنه ناصل اولييورده محمدك قيزنى آلييور؟ هر حالده مؤلف بونلرى خاطر لر سه بك متاثر ومحجوب اولور.

برآزده خطالردن وتحريراتدن بحث ايده لم:

مؤلف شووقعه ي سيره شامدن ترجمه ايدىيور: « بنو بكر بن وائل لرك (۱) برشعي اولان بنى قيس بن ثعلبه لره منسوب اولان مشهور شاعر اعشى بيغمبرى كورمك ايچون مكيه كلدى. مسلمان اولمى ايسته يوردى. مكه قربنده مشرك بر قريشيه تصادف ايتدى، قريشى بو بابا ينجينك مقصدينى آكلانجه اعشايي اهدادن واز كچيرمك ايچون آلندن كل ياپدى و « محمد زناي وفحنى منع ايدىيور. » ديدى. اعشى « بوايشلرله بنم بر مناسبتم يوق، جواني ويردى. » شرابي ده منع ايدىيور! « اعشى « او حالده، دها برسه شراب ايچمك ايسترم صوكر اينه كلير مسلمان اولورم! » ديدى. سنده نك ختامندن اول اعشى ترك حيات ايتدى. بناء عليه تصويرنى موقع اجرايه قويمغه وقت بولامادى - هشام ۲۵۵، ۲۵۶. بوراده اعشايه عطف اولونان اوزون برشمر محرردر - . »

مؤلف وقعه ي بويله وثيقه لريله آكلانقدن صوكر شو نوطى علاوه ايدىيور.

« بو حديثك راويلرى ضعيفدر. ابن هشام، عن خلاد بن قره بن خالد السدوسى وبكر بن وائل قبيله سندن سائر بعض علما. بو حديث اغلب احتمال كوره بكر بن وائلك اثر ايجاديدر. چونكه شراب مدينده، هجرتدن بر جوق سنه صوكر منع ايداشدر. »

دييور. بوسوزلريله اعشى، بيغمبرى كورمك ايچون مكيه كلدى، شراب ايسه مدينده منع ايدلدى. آرتق محدثلرك غفثنى آكلايكز ديمك ايتييور. حالوكه هشامك او محققه سنى آچالم « خرج الى رسول الله فلما كان بمكة او قريباً منها، دينلييور. بونك ترجمه سى شودر:

اعشى رسول الله كيدييوردي. مكيه ويا مكه جوارينه كلديكى زمان كوريليوركه مؤلف على العاده برهرى عبارتي دوزكون آكلامقدن عاجز اولدينى حالده اوسته اوستلك برده بو آكلانيشنه بناي محاكمه ايتك جراتندن چكنمسييور. صوكر بوراده اعشايه عطف اولونان اوزون برشمر واردر دييور.

يك اعلا بو شعری نهدن ترجمه ايتيور . هيچ اولمازسه بر كره جك او شعره كوز
كزديرمك زحمتى اختيار ايتك لازم دكلى ايدى ! حالبوكه شعری اوقو يا بيلسه ايدى شو يته
تصادف ايدم جكدى :

الا ايهدا السائل اين يمت فان لها في اهل يثرب موعداً

يعنى اعشائك « يثرب » مدينه به رسول الله يتيملكده اولديغنه صراحة واقف اولاجق
واو زمان ته بويله جاهلانه خطالره ندهه جسورانه محاكمه لره كيريشمكدن قور تولمش اولاجقدى .
صوكر ا ترجمه ده « بنو بكر بن وائل لك بر شعبي اولان بنو قيس بن ثعلبه لره منسوب »
تعبيرى يا كلشدر . قيس بن ثعلبه بن عكابه بن صعب بن هلى بن بكر بن وائل اوغللرندن
ديمك لازمدر كه بوصورتله بكر بن وائلك ييغمبر زمانندن قاج بطن اول كلدكي ده آكلاشيلير
ومؤلف ييغمبردن اوچيوز سنه اول حديث اويدورلدى ديه جك قدر كولونج موقعه دوشمزدى .
مؤلفده بونك كې يا كلش آكلايشلر چوقدر مثلاً « محمدك سوكيلى زوجسى عايشه
او شهرور كيجه اناسنده محمدك بدنى ياتديغى رذن قيملداماديغنى اللهك يالكز روح ييغمبرى به
سياحت ياپديردىغنى سويله مكده در . ج ۲ ص ۳۱۸ » دييور . حالبوكه معراج زماننده حضرت
عايشه ييغمبر يمزك منكوحه سى دكلى . مؤلف ابن هشامك عباره سنى يا كلش ترجمه ايتمشدر .
(كانت تقول ما فقد جسد رسول الله الخ)

عين صحيفه ده مؤلف ، طبرى ده قدسه سياحتدن ابن هشامده ايسه سمايه والځ چيقيشندن
يحث يوقدر دييور . حالبوكه ابن هشامده ابى سعيد الخدرى دن اوزون بر حديث ايله باشلايان
بمخنده معراجدن وابواب سماءدن بمختلر نهايت (ثم انتهى به الى ربه والځ) واردر .
خلاصه مؤلف ، يوقدر ، واردر ديهه بوتون حكملرني مع الاسف كاملاً بلا تحقيق ،
ويرمكده در . زواللى قايتانو ، طبريده (ج ۲ ص ۲۱۰) شق صدر مناسبتيله بر حديث
كور ييور ، اونى معراجدن بحث ظن ايد ييور . عايشه دن برفكر نقل ايد ييلور اونى عايشه نك
بالذات كورديكنى افاده ايد ييور . على الاكثر وثائقه كوز كزدير ييور . وذهنده اولجه
حاضر لاديني مالزمنسك سندن ي بولدم ظن ايد ييور وصحيفه سطر ذكر ايد ييور وصوكر ا
منبعلرده او فكر لك ضدى كور ييلور ، اعشى حادثه سنده اولديغى كې .

كذا (ج ۲ ص ۷) ده مؤلف شوسوزلرى ياز ييور : «بوصيراده بر روم تجار كيسى الشعيه
تقربنده قاره به اوطوره مشدى قريشيلر محل قضايه قوشديلر . كينيك تكميل اخشاب آقسانى ضبط

«ایتدیلر . بونکله کعبیه بر جانی یاقی فکرنده ایدیلر ... الخ» بو سوزلری هشامدن حلبی دن آلدیغی سوبلیور . حالبوکه بو ترجمه مؤلفک هشامده کی «فاخذوا خشبها» سوزینی یا ککش آکلادیغی کوستردیکی کبی حلبی ده کی «یحمل فیها الخشب» فابتاعوا خشبها» وتلك الاخشاب می التی اشتروها» طرزنده کی سوزلری ده تحریف ایتیش اولیور . فضله ارلهرق حلیده مکملیرک بو کیمی خبر آنجه امانه طوبلامق اوزره دلال جاغیرتقلری و جمع ایتدکاری پارا ایله برهیئت کونده رده رک کینک حوله سندن اولان تحتلری مایعه ایتدکاری تفصیل ایدلمدر .

ظن ایدرم که مؤلفک وثیقه لری ترجمه ایدرکن نه قدر خطا ایتدیکنی و بر جوغی تحریف ایتدیکنی بورایه قدر ویردیکم ایضاحات ایله کوستره بیلدم .

مؤلف بو خطالری آیات قرآنیه یی ترجمه ایدرکن ده ارتکاب ایتمشدر . مثلاً «ویل لکل همزه» آیتی ترجمه ایدرکن «ویل اونلر که افتر و طرد و تبعید ایدرلر ثروت طوبلارلر و بونلری صایارلر . ج ۲ ص ۲۹۳» دییور حالبوکه آیت «هر ناموس و حیثیه تعرض و وطن ایدنه ویل اولسون مال طوبلایور» هر شیئه قارشى اونی حاضرلایور . یعنی ظهوری ملحوظ هر دور لوفلا کتلردن او مال ایله قور تولاجغنی ظن ایدیور .» معناسی افاده ایتکده در .

«نرده» «فلق الصبح» شفق مهم آیدینقلری دییه ترجمه ایدلمش (ج ۲ ص ۱۱۶) بالعکس بونک معناسی صباح ضیایی کبی واضح دیمکدر . شوراسی ده سویله ییم که بن بو کبی اوافق شیرلی هیچ نظر دفته آلامد . اکر بو کیلرک هبسنی موضوع بحث ایتک ایجاب ایدرسه یک چوق مثاللر کوستریله بیلیر . مثلاً بعض یرلرده اساس اعتباریله یا ککش اولارق بنوا المطبلر دنیلمش . بعض یرلرده لغت و نحو اعتباریله یا ککش اولارق بنوا المطبلر (ج ۲ ص ۳۰۲) دنیلمش . بعض یرده زینب مکة فتحندن صوکر اسلامه کلمشدر . بعض یرده بدر اسارتندن زینبک قوجه سی ابوالبختری العاص (۱) آزاد ایدیلر کن زینبک کوندرله سی شرط ایدلدی و قوجه سی بو شرطی ایفا ایتدی دینیلیور . بعض یرده محمد دارالندوده اعضا ایدی دینیلیور (ج ۲ ص ۳۸۲) - بونی حسین جاهد یک فرق ایدیور و بر نقطه استفهام قویور - بعض یرده ایسه پیغمبرک دارالندوده اعضا اولماسندن قریش اولمادیغنی استنتاج ایدیور و دارالندویه قرق یاشنده اعضا اولاییله جکندن بحث ایدیور . پیغمبرک ایسه قرق یاشنده قریش ایله خصم اولدیغنی اونودیور . و الخ

كذا حضرت عثمانك، همدك كوزل قيزلري ايجون مسلمان اولديغنى ادا ايدىيور و حضرت عثمان مسلمان اولديغى زمان ييغمبرك قيزلرينك هپ نكاحلى اولديغنى اونودىيور. بعض يردده حيات ييغمبرينك سادده لككندن بحث ايدىيور، بعض يردده حرمك كوزللكارى ايله بر مشرقده حكمدار مطلقندن، ذوق و صفادن بحث ايدىيور. چونكه مؤلف، ازواج مطهره نك ييه جك و كيه جك خصوصند. ييغمبره شكايه ايتدكارى زمان نازل اولان آجى كورمه مشدر. بونلر شايان حيرت ادا لارد. بعض يردده مكده نماز يوق ايدى، آبدستده مدنيه ده. وؤخر آ ايجاد ايدلشدر دىيور. بعض يردده و محمد پرو باغاندايه باشلار كن اغلب احتمالده كورده يهودى و خرسقيان دىنلرينك مثالدن درس آلار ق سامعريته بعض بسيط اشكال عبادت توصيه ايتمش بلككده ييه غير عرب عبادت لردن ملهم اولار ق عبادتدن اول تميزلنك اوزده ييقانق اصولنى قبول ايله مشدر. مع مافيه بونلر ايلك زمانلرده مبهم بر شكلده ايدىلر كه حقيقى بر دىنندن حقيقى اهتدالردن بحث ايتك دوعمرى اولاماز ص ۳۷۰) دىيور.

دىبك كه نماز و آبدست هم ايلك زمانلرده واردى همده مدنيه ده مؤخر آ ايجاد ايدلدى نه نحف و نه قار شق ادا !

بن بودمالرك هېچ برينك ايج يوزينى تشريح ايتدم و يالكز قارشى قارشى به
بكديكريته ضد اولان سوزلرى. بربرينى طوتمايان فكرلرى ، خطالارى و تحريفاتى ديزدم.
يونلرا اينجده اويله شيلر وار كه قاريشدير مق موضوعمك خارجنده در . مثلا پيغمبر خريستيان
ديندن درس آلاق بعض اشكال عبادت توصيه ايتمش ، ديمك كه خريستيانلرده اشكال
عبادت و نماز وارمش . عجا مؤلف خريستيانلغه ميلاد عيسادن قاج عصر صوكر اكلسه
مراسمك ادخال ايدلايكينى بيلميورمى ايدى ؟ يوقسه پيغمبر مذك تبليغاتى زمانده
خريستيانلر نماز قيليورلرمى ايدى . هله شو عبادتدن اول تميزلك و يقانق اصولك ينه
خريستيانلردن آلدنيغى نچون مؤلف صراحة سويلكه سيقيليورده ينه غير هرب عبادتلردن
آلدى ، ديمك صورتيله دولانباچلى بر يولاه خريستيانلردن آلدنيغى سويله مك ايسيتوره
خلاصه او، اثرنده بتون مسلمانلغك يهوديلكدن و خريستيانلقدن آلمش اولديغى كوسترمكى
كندنه غام ايدمشدر .

حاکمانده، وقایع تاریخیه نك انتقادنده یا لکز بو معین فکری تعقیب اتمه سندن در که
بر جوق خطا لر دوشمش و مشوش مطالعه لر کرمک محیور بندنه قالمشدر .

مؤلفك ائرده تعقيب ابتدئىي معين غايه يالكز بودكلدر. عين زمانده او، اسلاميى ، خريستيانلغه بگزتمك فكرى ده كندينه غايه اتخاذايتمشدر .
 يينمهرمزمك حياتى مجهوليت ايچنده كورمك آرزوسى بو فكر مخصوصدن نشأت
 ايتكمده در . نسب واسناد حقنده كى مطالعه لر ، تاريخى وثيقه لرى ضعيف كورمكه تشبثلر
 هب بوفكر محصوليدر .

ائرده اكزياده صيريتان واكزياده معاسز قالان قسم مؤلفك ، مكى دورى ، قاتوليكلرك
 رهبانيت طرزينه بگزتمك ايسته مه سنده كى عقيم تشبثيدر .

چونكه مؤلف « اليوم اكملت لكم دينكم » آيتنى نظر دقته آلمايارق يالكز حضرت
 عيساك صوك سوزى اولان « ألوى ألوى لماسبتانى » كلمه سى دائره سنده مطالعه يوروتمك
 ايستيور . نفس الامرده متجزى اولمايان برماهيتك ، بتونندن تجريد ايديلان برقسى او
 ماهيتك استقامتى حقنده تام برفكر ويرمك شويله دورسون ايشته بويله علم خطالى حاصل
 ايدر . علم ، هرشيدن اول حسبى اولملى وهرغايه دن يوكسك طوتولملى در . علمى ، مقاصد
 مخصوصه يه خدمت ايتديرمك ايسته مكله اكر نمكن ايسه يالكز كيجى برتأثير اجرا ايديله
 بيلير . فقط اكثريا بو حركت عكس تأثير حاصل ايدر . مؤلفك ائردن حصوله كان
 شىء اونك ثابت بر حقيقت اولان علم غايه سى ايچون يازلمايه رق زمانه تابع اولان خصوصى
 غايه لرله يازلمش اولماسندن متولد عدم موفقيتك ويا عكس العملك بر كردها تجليسنندن عبارتدر .
 بويله فكر مخصوصلرايله ، معين غايه لرله حركت ايدن مؤلفلر هيچ بر زمان علمى ولايموت
 بر اثر وجوده كتيره مه مشلر در وكتيره مه لرينه امكان يوقدر . بونلرك اثر لرى هب زمانه
 تابعدر ، كلير كچر وفكرلر دكيشد كچه دكيشديريلير . مع الاسف قايناتونك اثرى بو
 وضعيته در و « تاريخ اسلام » ك قيمتى بو فكرلرك حدودىي كچميور .

فيز معلم مكتى دين درسلى معلمى

بوسف ضيا

ایران ماصالی

ما بعد

طهرانده شهنشکر بر هفته دنیرو دوام ایدیوردی . ایکی آی مقدم مایوس ومکرد اولان خلق ، شیمدی طاق ظفرلرک آلتندن نشاط ومسرتله کچورلردی .

سوقاقلر، بایراقلر ورنکارلرک چلنکله مزیندی . هوانک کوزللیکی وکونشک براققلی اورتالغه مستتتا بر زینت ونشاط بخش ایدیوردی . میدانلرده ، هرکوشه باشنده آصیلشمش اولان فیروز میرزانک بویالی رسملری ، کلوب کچنلرک موجب افتخاری اولیوردی . افغان سفیرنک قهرمانی اولان ولی عهد سلطنت اهلینک برستیده قلبی اولمشدی . هرکس اوکا حیران ومفتوندی . رسملرینه هراماله نظر ایدنک کوکلنده بوجوانمرد قازی به بر حس شکران وپرستش یوکسیلیوردی . افغان سفیری تصورک فوقده بر مظفریتنه نتیجه لشمشدی . ایکی آی ظرفنده مغرور امیرک تکمیل اردولری پریشان اولمش ، مملکتی استیلا ایدلش کندیسیده اسیر اوله رق طهرانه کتیرلشمشدی . بر هفته دنیروده پایتخت خارچنده مستحکم بر سرایده تحت اسارتده بولنیوردی .

شاه یکننک موقعیت عظیمه سی مکافاتانلدرمق ایچون عودتنک یدنجی کونی کریمه سی ماه نور سلطانله عقدلرینک اجراسته قرار ویرمشدی . بوسبیلله اهالی ، ولی عهدک سراینک اوکلنده اجتماع ایدنک بیوک بر نمایش اجرا ایدیوردی . شاهک بو قرار ناکهایسی طهرانک بالجله محافلنده تحسین ایدلشمشدی . فیروز میرزا ایله ماه نور سلطانک ولیه جمعیتی افغان سفیرنک تنویدی عدایدیوردی . بویکجه هارون الرشید ایله زبیده ناک ازدواجی درخاطر ایتدیره جک درجه ده مشعشع ومطنطن بر واقعیتی ادراک ایدن خلق پرمسرت سوقاقلری دولدیریور ، قهوه خانه ده کی سازلری ، میدانلرده کی عسکری موزیقه لرینی کمال خواهش ونشاطله دیکلر یوردی .

شهرده کی حرکت فوق العاده ایدی . آرابه لر، آتلی سرعتله سرایه کیدوب کلیورلردی . سوقاقلرده کی ازدحام ، پیاده ، سواری وآرابه لیلرک آقین آقین مهروری برسیل خرروشانی آکدیریوردی .

فیروز میرزا ایله ماه نور سلطان تأهل ایده جکلردی .

خلقت مسرت چیقلاری قهوه ده کی خواننده لرك ترنملرینه قاریشه رق بر آوازه سرور
کی آسمانه یوکسلوردی .

*
*
*

فیروز میرزا سراینده کی اوطه سنک پنجره سنه طایانمش محزون غروبک صوک ضیالری
تماشا ایدیوردی . ضیافته بر ساعت قالمشدی . بویکجه خلیای سعادتیه و داعلاشه جق ،
ماه نور ایله اولنمکه مجبور اوله جقدی . شاه هیچ بر اعتذار و مخالفت قبول ایتماشدی .
تأخیری ایچون درمیان ایتدیکی بتون سبیلره اهمیت ویرماشدی . حتی محبتیه بیله استهزا
ایده رک « ژاله یی سویورمشسک دگلی ؟ بن سکا ماه نوری ویریورم اوژاله دن دها کوزلدر .
الته اونیده سوره رسک ! هم بن بویله حسیات اوزرینه مبنی محبتلردن برشی آکلام . بویله
چو جقلقاری معذور کورده م . بن سنی اوروپایه بکا مخالفت ایتک ایچون کوندرمه دم .
ضرب مدینتی بکنیم اما لایالی جهتلردن ده هیچ خوشلانم . حقوق کدن فراغت ایتک
ایسته یورمشسک اویله می ؟ یوق ، دها نه لر عقلکی می قائب ایتدک ؟ ژاله نک الا کوزلرینه
بر تحت فدا ایدیلیرمی ! بالعکس دولت اوغورینه ژاله دکل دها پک عظیم فدا کارلقلر
اختیار ایدیلیر . صوکر اهرشیدن اول بنم ولی عهدم یعنی برنجی تبعه اولدیفنی و بناء علیه
هر امریمه اطاعته مجبور بولندیفنی اونومه ! شیمدی کیدوب حاضر لئه ک فرمانم اقتضاسنددر
دیمشدی .

شاهک بوسوزلرینی برر برر خاطر لیوردی . چونکه روحی ضربه ضربه خنجرلیمشیدی .
شیمدی نه یاه جق ایدی ؟

او ، ژاله نک الا کوزلرینه یالکز بر تحت دکل ، بتون جهانی فدایه حاضر دی . لکن
وا اسفا که او کوزلری آرتق کورمه جهک اونلرک درینلکلرینی سوزه رک بر دها مست
اوله میه جقدی . شبانی ، سعادت و تکمیل حیاتی او کوزلردن محروم قاله جق و تباہ اوله جقدی .
ژاله سز یاشامق ! بوقابل اوله بیله جکمیدی ؟ اونی کورمه رک کونلرک کذراننه تحمل
ایده بیله جکمیدی ! اونی بردها در آغوش ایتمه مک ، او سوکیلی یوزینی اوپمه مک ، طاتلی
سنفی ایشتمه مک حاصلی اوندن ابدیاً محروم اولاق !.. آه ایشته بو ممکن اوله میه جقدی .
یوق ، یوق کندیسندن اقتدارینک فوقنده بر فدا کارلقل ایسته نیوردی .

ولی عهد اولتی ، قوجه بر ملکه حکم ایتمک ، هر کسک موجب افتخار و غبطه سی بولتی ، صوکرده طالده سودیکی یکانه بر کوکله مالک اوله مامق ! طالی بومی ایدی؟ ... فیروز میرزانک کوزلری سرشک یاسله دولدی . ژاله بی عودتندبرو کورده مه مشدی . چونکه سوکیلیسی پدرینک قوناغنده اسیر فراش بولنیوردی . اوکا یازدینی اوزون بر محبتنامه یه بواقشام مختصر بر جواب آلمشدی . کدرلی دوشونجه لرینک آرسنده اوکوچک تذکره بی تکرار تکرار اوقومقدن واز کجه میوردی : « جانم ، دییوردی . خاطرکز ایچون بواقشام قاقوب سرایه کیده حکم ، سزی اوزاقدن اولسون برکده ده کورده یم . بو صولک ملاقاتیز اوله جق فیروز . حکایه عشقمز کوز یاشلریله بیتور . شو صولک فصلی نه قدر خبیع دکلی ؟ بوکیجه دن صکره افق حیاتنگزدن ابدیاً غائب اوله جقم . مرغ عشقم اوقدر بارالاندی که آرتق شفاسی ممکن اوله میه جق . بعض کیجه لر خفیف ، متردد بر طیران صداسی ایشیدیرسه کنز قیریق قنادرلرله پروازه غیرت ایتمکده اولدیفمی آکلار سکنز . اووقت فضایه بر بوسه شفقت کوندردر ایسه کنز بی اونومه دیغکنزی روح حس ایدر وشاد اولور . آه فیروز ! بنده بنده سزی نه قدر سوییورم

اونک حیاتی ده محو اولمشیدی . ذاتاً قیریق قنادرله یشایه یم ، دیعه مشمیدی ؟ .

فیروز میرزا بر مدت ده دالغین دالغین پنجه دن باقدی . کندی طالعنه ، ژاله نک بختنه آغلیوردی . بو یاشلر چوققلندبرو ایلمک دفعه اوله رق دوکدیکی یاشلردی . بونک ایچون بتون موجودیتی صارصممشدی . کوکلی آرتق طاشقیندی . باشی قالدیروب باغچه یه باقدینی زمان آقشامک ضیالری بتون آغاچلری ، چمنلری و چیچکلری آتشین بر رنکله تلون ایش آتیش اولدیفی کوردی . کونش غروب ایدرکن اونکده پرامید حیاتنک صولک کونی خنامه ایریور . دورشابنک صولک صفحه سی یأس و ماتمله تخیم اولنیور .

بتون مسعود امللری ؟ افقده آهسته آهسته صولغه باشلایان رنکلر و ضیالر کی صولک هفته ظرفنده محو اولوب کیتمشیدی . بوکیجه ایلمک دفعه اوله رق اتوز بش یاشنک بار قنلت و خرنی آلتنده ، بیتاب و پریشان خلیا آلود ماضیسنه وداع ایدیوردی .

*
* *

عالمه شاهلی ایله مدعوین کرام محترم صفه ده طویلانشلر کلینی بکلیوردی . زینت

و احشام ، دبدبه و دارات کوزلر قاشدیره جق درجده خارق العاده ایدی . الماسلرک کثرتی آیدینلرک پارلتیسی ، موسیقینک لطافتی هر کسی حیران ایتشدی .

صفهیه تکمیل بیاض قیارتیمه لی ایپک خالیر فرش ایدلمش ، ایشلمه لی دوشه مه لرو بیاض صرمه لی قاشلرله تزین ایدلمشیدی . نادیده بیاض کلرک ، قرغیلار ، زامباقلرله لاله و سنبلرک دمت دمت لایلاقلرله بیاض منکشه و یاسمینلرک مختلف و کزیده مینه لی چینی صاهیلری ، صفه نك بیاضنی و محتا کبارلیقله امتزاج ایدیوردی .

ژاله ، ماه نور سلطان ایچون اجضار اولنش امثالسر تختی احاطه ایدن یشلملرک و جیچکلرک یاننه تک باشه اطورمش ، صفه نك اوتیه طرفدن آهسته آهسته کلکده اولان کلین کوکییه انتظار ایدیوردی .

کلینک اوزون اتکللی انتاریسی تکمیل اینجو و الماسله ایدله نمش غایت اینجه و پکیموشاق بر بیاض ایگیدن معمول ایدی . بوننی امثالسر بر بروش کردنک تزین ایتدیکی کبی بویتنه کیرلمش اولان متعدد اینجو دیزیلریده تا اتکنه قدر صره صره کوکسندن آشاغی صارقیق و بونلر تکمیل کییمه مستثنا بر جاذبه بخش ایدیوردی . الماس گرینک طوقه سنه فوق العاده نادیده بر بیاض اورکیده چیچکی ایلیشیدیراش ایدی . قورمال صاجلرینک طالع لی قیوریملرنده بی نظیر بر الماس سورغوج پارلیوردی . ژاله نك بوکیجه کی حالده ، سوسلی کییمنده ، لوند قامتده ، کچوک باشنک شاهانه طورنده او درجه بر دلفریبلک واردی که مدعولرک جمله سی اونی حیرتله تماشا ایتکدن کندیلرینی آله میورلردی .

ژاله مدبدب تختک یاننده طوره رقی ، بیوک بیاض یلبازه سنی کمال لاقیدبله آچوب قاپیور . هم اطرافنی سوزیورد و هم ده تقرب ایدن ماه نور سلطانک آهسته رفتارنی نظریله تعقیب ایدیوردی .

فیروز میرزا ایله ماه نور سلطان نهایت تختیه یاناشدقلری آنده ، حائله شاهی کلین ایله کوکیک باشنه عادت قدیمه وجه اوزره اوافق آلتونلر سریمکه باشلادیلر . ژاله موقعنی وضعیتنی دیکشیدیرمده فیروز میرزایه ثابت نظریله باقیوردی . بوباقیشنده او یله بر قوه میقتاطیسیه واردی که فیروز میرزا اوکنه معطوف نظرینی کندیسنه توجه مجبور اولدی . فیروز میرزا ژاله یی اوراده بوقدر یاقین کورنجه بهم بیاض کسیددی و ماه نور سلطانک قولنده اولدیغنی اونوته رقی بر ثانیه مترددانه توقف ایتدی . اوکا بتون روحیه سودا و جتنه

قاریشیق یأس ایله باقیوردی. ژاله نك موجودیتی کندیسنه تکمیل جهانی اونوتدیرمشدی. ژاله نك قارشوسنده اودرجه متأثر اولمشدی که نه یابه جغنی شاشیرمشدی .

ماه نور سلطان فیروز میرزا نك ترددیخی فرق ایدنجه همان شهزاده نك التي صیقه رق اونی تحت طوغری سوق ایتدی . فیروز میرزاده جبر نفسله کندیسنی بر آز طوبلادی ویأس وفورینه غلبه ایدرک ماه نور سلطانله برابر مدبب تحت طوغری یورودی وباصه مقلری چیقه رق سلطانك یاننده اخذ موقع ایتدی .

اوانده ، صفده آغزیدن آغزه بر فیصلیدی دوران ایتدی : شاه کلور . نداری اورتایه یاییلارک هرکس بر تلاش و هیجان قایلیدی .

بر ثانیه صوکر شاه صفه نك قارشو جهتمده کوزو کدی . یوزی عبوس ، بکزی اوچوقدی . اوراده کیلردن برینه فوق العاده هیجانله برابر ویردی . فیروز میرزا عمو جوسفی قارشوسنده کورونجه همان آياغه قاقدی ودرعقب کندیسنه طوغری ایلروله دی . شاه ، حالا صفه نك قارشو جهتمده طوروب خاقی دالغین دالغین سوزیوردی . فیروز میرزا یانه واردینی زمان ششاه ، قولاغنه بر شی سویلیدی . وایکی سی ده عظیم هیجان ایچنده سلامنه متوجهاً یورومکه باشلادیلر .

شاهک نا کهانی ورودی وولی عهدك کندیسيله بویه غیر منتظر بر صورتده سلامنه عزیزی ، سرای خلقی دهشتلی بر تأثره القا ایتدی . ماه نور سلطان مدبب تختندن ایتدی وطائله حکمدار یله بومسئله یه دائر حرارتله تعاطی افکاره باشلادی . هرکس بو حادثه نا کهظه وری کندی فکری ورائنجه تفسیر ایدیوردی . کوکلر خلجانله جازیوردی . مدعولر بر برلینه نهایتسز سؤاللر ایراد ایدیورلر . جوابسز قالان سؤاللردن دولایی بر درجه دهها عصیانلشورلردی . کاه کوچوک کوچوک خلقلر تشکیل ایدرک باش باشه فیصله ایشورلر ، کاه پنجره دن پنجره یه صبر سز قلعه کیدوب کلورلردی .

سازنده لر اجرای آهنگدن صرف نظر ایتدکاری ایچون ، محشم صفده مدهش بر هیجانك مدعودن مدعویه دالغه لندینی حس اولتیوردی . خنده لر فائب اولش ، نشه لر دورمش ، یوزلر صولش ، هرکس ، بر وقعه وخیمه نك خبرنی بکلر کبی سلامنه توجه ایتش ، اورادن کله جک اولان خبره تلفلرله انتظار ایدیوردی .

هرکسه يك اوزون کن بر مدت صکره باش مصاحبک سلاملق طرفدن صفیه تقرب ایلدیک کورولدی .

بر آزردا ایلروله دی و قالفه لردن برینه شاه حضرتلرینک حریره ناظرینک کریمه سنی طلبه ایتدیکنی سویله نجه هر کسی حیرت قابلا دی . باشقه هر هانکی برخبره منتظر بولتان مدعولر بودعوندن برشی آکلایماملردی . مجبایه ژاله نه ایچون ؟ ونه دن ایسته نیلیوردی ؟ عائله شاهی افرادی اونی سوزمکه باشلادیلر بالمله دعوتلیرک نظری حیرته اوکا منطف اولدی .

فقط ژاله ، محاط اولدینی تلاش و هیجانه ، تأثر و حیرته هیچ اهمیت و یرمیرک باش مصاحبی کمال سکون و لاقیدیه و شاهانه بر روشله مابینه قدر تعقیب ایتدی . باش مصاحب دهها سلامله و ارمادن صاغ طرفده کی بیوک برانظار سالونک قیوسی آچهرق « بیوریکز اقدم » دیدی .

ژاله ایچرویه کیرر کیرمز فیروز میرزانک عصیتله یوقاری آشاخی کزنیدیکنی کورونجه طوکا قالدی و قلبی شدتله آتمه باشلادی . فقط فوق العاده برجبر نفسله برقاج خطوه دهها ایلرولمکه غیرت ایتدی . اوطنه نک اورتاسنه کلنجه توقف ایتدی و بکله دی . خلجان قلبی او قدر دهشتلی ایدی که فیروز میرزایی بر خیال کبی کوریور ، سالون بتون دوشمه سیله کوزلرینک اوکنده ارتعاش ایدیوردی . شدت تأثرندن النده کی بیوک بیاض ، قناد شکنده کی یلبازه یره دوشدی . فیروز میرزا یردن قالدیرمق اوزره درحال ا کلدیکی زمان یلبازنه نک مینه لی و الماسلی صابی ایکی پارچه اولدینی و تویرینک تکمیل خالینک اوستنه سر پلیدیکنی کوردی .

ژاله ، بک محزون تبسم ایدیوردی . فیروز میرزا کمال اسفله « یازیق قیریلدی » دیدی . ژاله یانیق برسسله « نمال حیاتمه بکزه ین بویلپازنه نک بوکیجه قیریلی نه غریب بر تصادف دکلی ؟ » دیدی . بونک اوزرینه فیروز میرزا ژاله یه یاقلاشهرق « الله عشقنه حسیانی بر آن ایچون ترک ایدلم ، ذاتاً کوکلم بک پریشان ژاله ، بنی بردقیقه سکون ایله دیکله و خصوصیه برصفت رسمیه ایله موظف اوله رق سکا خطاب ایتدیکمی بیل . سکا شیمدی برقاج شوال ایراد ایتمه مأمورم ، ویره جکک جوابلردن صوکرآ سویشه بیلیرز ، یالکز بکاچی والهی . آرتق تحلم قالدی . » دیدی . ژاله نک اولکندن دهها یواش سسله « سؤالرکزه منتظرم اقدم ، دیسی اوزرینه فیروز میرزا بوغوق برسسله « سن بوکون افغان امیرنی کوردکی ؟ » دیه سؤالرینه باشلادی . اوت جوانی آنجه ولی عهد آووچنده صاقلادینی کچوک برمندلی کوستره رک « بومندیل سنک دکلی ؟ امیرک اوطنه سند بولندی » دیدی . ژاله غنی سکونته عراب — صابی ۲۷ ، فورمه ۲

« اوت بومندیل بخدر. » دیه مقابله ایتدی. فیروز میرزا آرتق باجاقلری اوستنده ساللا نیوردی
ینه جبر نفسله صا. نك اورتاسنده کی ماصهیه دایانه رق « اسفندیار خان فراریتمش، اوتومویله
ظن اولتور، سن بوندن خبردار میسک؟ » دیه صورتی. ژاله کوزلرینی ولی عهدک
کوزلرینه دیکرک « اوت » جوابی ورنجه فیروز میرزا خفیف برسسه « بکی، هانکی
اوتومویله ویکم معاوتیله فرار ایده بیلدی؟ » دیدی. ژاله بو سؤالده حالده هیچ
برتبدل اولتمسزین « نئم اوتومویله فرار ایتدی فرارینک ترتیبی ده بن احضار ایتدم. »
دیه جواب ورنجه فیروز میرزا اورولمشه دوندی و ماصهک یاننده کی قولتوغه چو کرک باشی
ایکی النک اراسه الدی. و برمدت بویه مایوس ودالغین قالدی.

نهایت برمدت صوکرک باشی قالدیروب سو کیلیسنه باقدینی زمان ژاله فیروز میرزانک
یوزنده کوردیکی اثر دهشت ویاسدن متأثر اولدی.

فیروز میرزا آرتق جبر نفسدن صرف نظر ایده رک کنديسندن کچمش رادا ایله ژاله یه
یالواردی: « سویله الله ایچون سویله نه یه بوجتی یاپدک؟ » مقصدک ایکیمزی محو ایتمک میدی؟
ایشته شمدی ایکیمزده محکومز، دیدی. — دایمک هجرانته طایانه مدم، همد... حیالک بوندن
صوکرک نئم ایچون هیچ بریمتی اوله بیلیرمی؟ اونک فرارینک نئم اولوممه سبب اوله جغنی بیلدیکم
حالده وطنه هودت ایده بیلیمه نك چاره سنی تهیه ایلدم؛ دایمه بویه برخدمتی دریغ ایده رک
حیاتی می اسبرکیه کدم ظن ایدیوردیکز؟ ذاتا بوندن صوکرک بن هانکی سعادت انتظار
ایده بیلیرم؟ یالکیز رجا ایدرم سویله یکز — حدودی کچه بیلدیمی؟ باری جانمی بهوده یه
فدا ایتمه مش اولیم دیه سؤال ایتدی. فیروز میرزا « اوت بو خصوصه مسترح اول
درست ایدیه مدی. حدودی اشدی. » دیدی و برآز تردله « ژاله بوراده بکله جوابکی
شاهه عرض ایدیم درحال عودت ایدرم » دیه رک آیاغه قالدی، سرسم و بهوش بر رفتارله
سلامغه کیتدی.

فیروز میرزا اوطه دن چیتار چیتماز ژاله قوشاغنک ایچندن کوچوک بر آلتون قوطو
چیتاردی؟ هان آچوب دروننده بولونان حیلردن ایکی دانسنی آغزینته آتدی. صوکره
کیتدی اورته ده کی ماصه نك یاننده کی بیوک قولتوغه اوطوردی و بکله دی. بربری ولی
ایدن تأثرات کنديسنی چوق بورمشدی. باشی قولتوغک آرقسنه دایا یه رق کوزلرینی قاپادی.
فیروز میرزا عودت ایدنجه هان ژاله یه قوشارق آرتق وظیفه رسمیه مدن تجرب دایتدم
تحقیقات اجراسیله مکلف دکلم. شیمدی کل سنی باغریه باصایم، قوللریمک آراسه کل،

سو کیم آرتق بر برمنك اولالم، او قدر بر برمنك اولالم که جهانده هیچ بر قوت سنی
 بندن آیره ماسین حق موت بیله سنی بندن آله مسین. ژاله م آرتق برابرز. مایوس اولمه
 باشک بویه اوموزمده ایکن قوللرم سنی هر درلو درد و کدردن محافظه ایتدجه سکا کیم
 دو قونه بیلیر، سنی بندن کیم اله بیلیر؟ دیدی. ژاله کوزل و مغرور باشی فیروز میرزانک
 اوموزندن قالدیره رقی پک حالسز لطیف برادایله «جانم عجباً شو مسعود آتم فداکار لغمک
 حکافاتی دگی؟» دیه صوردی. فیروز میرزا تأثرندن جواب ویرمه مکدر دکلدی.
 یالکز ژله یی اشتیاقله در آغوش ایتمش مدید بوسه لرله متصل او پیوردی. قولتوغک
 اوکنده دیز چوکش یواش بر سسله «ژاله م، قونوشمه، بر آز ساکت قاللم، سنی
 قوللرمک آراسنده حس ایدیم، سنک نه درجه ده بنم اولدینکی حقیله تصور ایدیم، فردای،
 دنیای زندانی هر شیشی اونوته ییم، اونوته ییم، آه مست اوله رق اونوته ییم، دییه یالواردی.
 فیروز میرزا هیئی وضعیتده بولنیوردی، ژاله نك باشی اوموزنده و تکمیل وجودی
 قوللرینک آراسنده اولدینی ایچون، اونک کیت کیده قوتدن دوشدیکنی و بگزینک
 بوسه تون صولدینغی کورمیه رنک، خلیای خرامنی تمقیله مشغول اولیور: «آه ایکی کوزم
 سنسزیشامغه فصل قاتلانجه ققدم؟ سن نم حیاتمسک وارلغمسک! دییه اوموزینک اوزرنده کی
 سوکیلی باشی اوقشایوب او پیوردی. صوکراینه بر چوچنی آوتور کبی اوکا خطاب
 ایدیور. خزین بر سسله: «یاوروم بوتأثیرلر سنی نه قادر قیردی کچیردی، فقط بن
 آرتق یاننده ییم، سنی نزهه نفی ایتسهر، نزهه کوندرسهر ونه یاپسهر سندن آیریلایه جغم،
 عجبسده بیله برابر اوله جغز، صاقین قورقه یاوروم ژاله؛ مایوس اولمه، عشقمزله ماضی یی
 اونوتغنه غیرت ایدرز. البته بوکونک خلجانی، دهشتنی ذهنکدن سیلمکه موفق اولورم.
 سن یالکز اوزوله ایکی کوزم، دییوردی. اوصرده قبو بردنبره شدتله آجلدی وشاه
 نظام الدین کمال عظمتله سالونه داخل اولدی. فیروز میرزا عموجه سنی کورونجه قوللرینی
 همان ژاله نك بلندن چکهرک آیاغه قالدی. فقط قالقار قالقماز، ژاله بویلی بونجه قوانوقدن
 یره دوشدی واورا جقده خالینک اوستنده کی قیریق یلپازه نك بیاض توپلرینک یاننه سربلدی.
 فیروز میرزا ژاله یی بویه یرده کورونجه اولاششیردی قالدی، صوکرای بردنبره
 دهشته اکیلدی. ویوزینه دقتله باقدی، بیهیاض و مرمر قدر سرت اولدینغی کورونجه
 همان وجودینک یاننه چوکه رنک نبضنی طوتندی و دفعاتله قلبی دیکلده دی.
 فقط خلجانندن برشی آکلایه میوردی. شاهک موجودیتی آرتق تمامیه اونوتمشدی.

کنندیشی او طه ده ژاله ایله یالکز ظن ایدیور ، اونکله فونوشوردی . اوقشایه رق ،
 او په رک حرارتله « ژاله ، آمان ژاله ، نه اولدک اه عشقنه برشی سویله ، بی اولدیریورسک ،
 ژاله سسی ایشیتیورمیسک ؟ یاوروم پکمی قورقدک ؟ نه اولدک ؟ یالکز اسمی تلفظ
 ایت آه ژاله « دییه فریاد ایدیوردی . فقط ژاله حالادوشدیکې برده ، بی حرکت یاتوردی .
 بونک اوزرینه فیروز میرزا ژاله نک باشی دیزلرینک اوزرینه آلدی . وصاچلرینی اوقشادی .
 صوکر اکیله رک ، قولاغته « عوجه مه بالواریم بزه برشی پامازلر ، آنحق بر سرایه حبس
 ایدرلر ، الی الابد محکوم اولوز فقط یاوروم ، جانم بکا باق ، برتک کله سویله سسکی
 ایشیدیم « دییه استرحام ایتدیکې سرده برده ژاله نک مندیلتده بوکولی کوچوک بر کاغد
 پارچه سی کوردی . کاغدی همان آجدی . واقودوی : « بی عفو ایت فیروز ، سنی ابدیا
 براقمه مجبورم دایمک فرارینی تسهیل ایتدیکم اچون محکوم اولاجم . هر ناصل اولسه سنسز
 باشامنه قاتلانمه جیم . سنی سومرک اوله حکم فیروز . « فیروز میرزا بوسوزلری اوقودقدن
 صوکر بر دیوانه کبی ژاله نک اوسته قیاندی . و « آه نه وقت کندینی زهرله دک « دییه
 حاقیردی واکا صاریلدی . دوچار اولدینی اضطراک شدتندن دوکش کبی ایدی .
 آغلایه میوردی . بر مدت ژاله نک یوزینه ثابت و مجنونانه بر نظرله باقدی . مرمر کبی بیاض
 و جامد آلتندن صوک دفعه اوله رق اوئی اوپدی و بلند کی مجوهر خنجر چی چکرک کندیشی
 امانسز بر ضربه ایله اوردی .

شاه او آند بر رویدان او یانیور ایش کبی « امار فیروز صاقین اچمه » دییه فریاد ایدرک
 ولی همد طوغری قوشدی ایسه ده او ، حیاته خاتمه چکمش و ژاله نک یاسنه دوشمشدی .

.*.*

نستین کتابی قبابوب آیاغه قالدینی زمان کونش طلوع ایدیور اورتالقی آهسته
 آهسته نور لانیوردی . باغچه ده ک، قوشلرک جیویلتیسی ، شاقیردیی اوطایی چینلاتیوردی .
 فیروز میرزا ایله ژاله نک سرگذشت عشقی هیئه سلطانه چوق تأثیر ایتمشدی . حالا
 حکایه نک تحت تأثیرنده ایدی . « قیریق قنادلرده « مندیچ الم ، کندی حیاتنک بر صفحه سینه
 مشاهدی . نستین اوطایی ترک ایدرکن هیئه سلطان اطلاس سدرینک اوستده هجرانله
 آغلا یوردی ... اسکندریه ، طابین سراي : ۹۱۵

قربان عشق

— آه ، میدانمى دده ، « مولانا » میدانم ، بكون ده گله جكمى ؟ دركاهك مرمر
 قابسند ، حضرت مولاناك يشيل اوزرينه نورانى خطرله نقش اولمش اسم عشق آلتند ،
 كوچوك خارمانيسنه سارينارق سكه سنى يانه دايامش ، جوق محزون دوريبوردى ؛ سير
 ايدمى خراب ايدم جك قادار محزون دوريبوردى :

— ديمك كه ينه گله جك ! باقسه كه آده ده ، زينلار آچدى ، اونك سه وديكى منكشه لرده
 آچدى . جان فاصل تحمل ايدم ؟ . . .

ميدانمى دده ، قوللرى صيوالى ، صارى صقالنى طارايارق باقدى . قرمزى ، اينجه
 دامارلرله دولو ، كوچوك كوزلرني قابادى . روحى ، سيران ايچون وجودنى يارى ترك
 ايدم كيلىدى :

— نهوت يينه راحتسز ، كله ميه جك ، اولاد ؛ ميدانك كونشى كوزلردن يينه نهان دوشدى !

— بن سكا برشى سويله جكم دده ! بن ، بو آقشام عشق اوكرمه جكم . دون كيجه
 بگا ديديلر كه : « عشق اوكرمه ك ايسيتورسه ك وجودكى سباعله ياق . برشمه كيى اوى ،
 قربان اول . شعله ك صارى ، بگزك صولفون اولسين ! »

بوخارمانى بي آل ، حضرتته كوتور !

كوچوك مولوى خارمانى بي اوموزندن دوشوردى . نوره سيله محراب جهته حضرت
 مولانا به نياز ايدم كه اينجه طوپراق يول اوزه رندن اوچار كى كچدى .

هجره لك برندن مصفا برنى صداسى كليوردى ؛ روزكارك صاف ايرمقلرده بيقانشفى
 خاطراتان بر شفايتله آقيوردى .

بويله ، صفا ايچنده دوام ايدم ركن بردنبره دلسوز بر شكايه حاله كچدى :

« بشنو ازنى چون حكايه مى كند ،

از جدايها شكايه مى كند »

بر زينل نارلاسى او كندن كييوردى . بوتون زينلار اوكا ، بر عالم وصالدن دوشمش ،
 محزون و عاشق شكايه كى كلى . . .

بهار روزكارى تنوره سنك ائنگلرني نحرليك ايديبور ، كوچوك قلبه سباع عشق ،
 جانان باغلرندن آسن بر نفس حالنده آتش دو كييوردى . كلنجكلى كونه اچيلمش ،

چنلری صوڭ رنڭ عشقه قامش ، سرخوش وېر فیض بر تپه نځ اوزرنده ایدی . یاواش
یاواش باشماقلىرىنى چیقاردی . روزگار حالا تنوره سنڭ اُتکلىرىنى ئورپرتیور ، دور و آسمانی
استیلا ایدن هجر وصلته رعشه ناك ، وحدت عشقه مست ازل بر هوا ، كل رنڭ چيچكلره
بوی چمنزاره وَاوگا سورونه رڭ گاه قونویور ، گاه اوچویور ، فروشی عرشه رفع ایدیوردی .
کوجوڭ مولوینڭ آلهی اوزمردن رعشه جمال عشق ، پروازگار بر نور کبی روحی
سیراب ایدیوردی .

قوللرىنى بیراقدی . آووجی ، بو عشق جوشا جوشدن داها داها ایستر کبی آچیلدی .
نارین بونی بوکولدی و سکسی اوموزی اوزره رینه ، بزم مولانادن تحفه دوشمش کبی
اُکیلدی . آرتیق ، عشقی اوکره نه جگدی . بوکیچه ، شاهک صحتی ایچین قربان اولاجقدی .
دست عشق باڭ ، تنوره نڭ اُتکلىرىنى آجدی ، آجدی . . .

کیتدڭچه آچالانان کونشڭ آلتنده ، اوزون ، دوز افقلىڭ اورتاسنده ، صید اولمش
بر پروانه کیدی . کلنجکار قولى قانادی دوشمش کبی ساقلىرى اوزرنده بوکولویور ،
بربری اوزرینه اُکیلیوردی . اونڭ قاپانان کوزلىرى اوستنده نورانی بر مستی وصال
انکشاف ایدیور ، ماورادن ایکی ییلدیز ، اُنوارینى تا قله نوش ایتدیریوردی
آقشام اولدی . کونش افقده ، بر دکرمنڭ خذاسنه دوشدی . چرخدن آقان صولر ،
طبقی کونشدن دوکولویورمش کبی مایع بر آتش حالنده داملادی ، داملادی .. کونش
چکیلیدی ، کون قازاردی و فیلیز رنڭی آمانده ، برهلال بهلیدی . بو ، عشق ملکلرینڭ
سماوی و سبجانی نوردن ئوردکلىرى ایچه تیز بر یایدی .

او ، اوچدڭچه اوچان روحی ، جوشدڭچه جوشان وجوديله دمبدم عالم سوادن پڭ
اوزاقلره ، قرب عشقه سیر ایدیوردی .
دوداقلرى اوستنده ایچه بر تر طبقه سی واردی . وجهنده بر نقطه قان قالمامشدی .
یوزینه دقته باقیلسه نظر ، سکردن یانار ، سونردی .

بردم ، تکرار روحی سماعخانه یه ، شاهنڭ حضورینه کلدی . اوراده بوتون مطربلر
طربده ، بوتون د جان ، لر سماعده ایدی . سلطان ، صحت بولش و میدان ، شمسه
قاووشمشدی . یالکیز ، هر زمانکندن باشقا ، کوزلىرى حالتدن کچیروب نوره قلب ایدن
تحملسوز بر آیدینلق واردی . بو آیدینلق شاهک یدییضا سندن شعله نثار اولیور و کندیسى

موسای وقتك خا کپابنده آرتق شکل و وجودسز بر روح الهی حالنده سماع ایدیور ،
 شاه ، یدییضان دمبدم اوکا طعمنه قایلماز بر شراب صونیوردی . . .

سمای شدلهندی ، آیقلری اوزهرنده چرخلری سچیلمز اولدی .

لسانی ، بر آه وصال اوردی :

— یا مولانا ، یا الهالعشق !

یدی و بردن جسم و روحی تنورهسندن اوچارق یرده بوش بر لباس قالدی
 ایرتسی کیچه احیا کیچهسیدی . سماعخانهده ، میدانیخیلچراغلری اوپاندیریورلردی .
 مشعلهلری اوستنده توتن علوی مومدن مومه ، قندیلدن قندیله کزدیریورلر ، رنگرنگ
 فانوسلرده ، آویزه نك کاه علائم سما ألوانی و برهن بلاورلرنده تیتربه تیتربه سویلمشهن
 علولر آتیوردی . بردنبره مشعلهلری آلارنده قالدی ، بولونقلری مردیوه نلردن سرعتله
 ایندیبلر . شیخ ، اوزون الهی قامتیه میدانه کلدی . بر ددهده ، محرابك اوکنه ، پوست
 شریفه کوچوک بر تنورهیله بر خرمانی قویدی . حضرت شیخ ، سگسی اوستنه سیاه
 بر صاریق صارمشدی . ایشته ، حضرت مولانا ، بوتون عشقیله تجلی ایتشدی ! ددهلردن
 بر قاجی اوکا یا قلاشامایه جق قادارمست جذبی اولمشدیلوکوزدلك ، ظهورندن بری بودرجه
 مقاومتسوز اولماشدی . محراب عشقك اوکنده ، ازلیت عشقه تمثال اولارق دوردی .
 یاواشجه لباسلر اوزرینه اکیلدی و آلفی قویدی . دست عشق لباسلر اوزهرنده سیران ایتدی .
 بردن ، بو بوش تنورهیله خارمانی بر روح خفینك ذوق سکريله اوپاندی و عیان اولاجق
 قادار حرکت ایتدی ، عشق ازلیدن خبر ویردی . . .

او وقت صیاد ربانی موملرك علوینی فرطرعشه وسوزدن دیکلنه جك بر حاله کتیردی
 ودهده لرك باشلرینی چاربان کوکسلری اوستنه دوشوردی . . .

سمیه رفاهی

تصحیح — « چوله بر سجده » حکایه سننده ، سهو مرتب نتیجه سی وقوعه کلن یا کلشلر
 لطفاً بوجه زپر تصحیح ایدلمیدر : ۲۵ نجی صاییده ، ۲۲ نجی صحیفه نك ۲ نجی سطر نده « قلیله »
 کله سی « قلیله » شکنده تصحیح ایدیه جکدر .
 ۲۶ نجی صاییده ، ۸۳ نجی صحیفه نك ۴ نجی سطر نده « کبی » کله سی ، عین صحیفه ده ۱۱ نجی
 سطر ده « اکیلدی ، دام عشق آچیلدی » سجده ایتدی . . . « جله سی بستیون خذف ایدیه جکدر .
 ۸۴ نجی صحیفه ده صوکدن ۲ نجی سطر ایسه :
 (قسمی قورقار قاجدی . بر قسمی ده تحیر ورعشه سندن طاش کبی صامت قالدی و « بو ،
 شکنده تصحیح ایدیه جکدر .

یر یوزنده و آنادولوده بوغدای منطقه لری

- یکن نسخه دن مابعد -

قیشدن اول اکیلان بوغدایلر اک زیاده ایلک بهارده صویه محتاج در . بوندن دولایی بوغدای ایچون اک مساعد اقالیم ایلک بهارلری یاغورلو اولان اقلیملره ایلک بهارده آریه بیلجک قارلره مالک اولان اقلیملردر . بناء علیه قیشین جوق قار کورن یرلرک اقلیمله بوغدای زراعتی ناحیه لری آره سنه دائمی مناسبت واردر : سطح ارضه اوزرنده اکثر بتد کثیف بوغدای زراعتی یا یا به یرلر قیشین اک فضل قار کورن به یرلردر .

موسم یاغوری مملکتلرنده کثیف صورتنده بوغدای زراعتی آنجق بو یاغورلرک نسبت از اوله رق دوشدیک یرلره منحصر در : مثلاً هندستان ، سند ، غازی قدمه سنده چینک شالنده اووانق هو منطقه سنده ، وسطی ژاپونیده اولدینی کی .

اسویچره یا یلاسی بالخاصه یاز یاغورلری کوردیکندن دولایی بوغدای زراعتندن زیاده چایرلغه مساعددر . خلاصه دیه بیلیر زک بوغدای رطوبتنن زیاده یبوستی ترجیح ایدن بر نیا در . بونک سبی - غریبذیون (فرانسه ده) ده یا پیلان تجربه لره کوره - بوغدای کوکنک طولاً اوزون اولمستنددر . (۱،۷۰ - ۲ متره قدر) . ایشته بو اوزون کوکی سایه سنده آله شدید قوراققلره تحمل ایده بیلیر .

بوغدای ؛ شاید تحت الارض و کوکلرینک یتشه بیلجکی غیر قابل نفوذ بر طبقه تصادف ایده رسه اکیلدیک طوپراق نه قدر قوروننده درجه قابل نفوذ اولورسه اولسون ینه متأثر اولمازه بوغدای اسقا و اروا عملیاتی یا بلش اولان اک قورو اقلیملرده بیله زرع اولنه بیلور : روس تورکستانده اولدینی کی .

ج - طوبراقه (راب زراعتی) . بوغدایک سودیک طوبراقلر ؛ سود و پوتاسی حاوی سیلیسی یعنی زنکین اراضی در : بو اعتبارله وسط درجه بالجبلی جو دیه ونهرلرک لحتی طوبراقلریله برکانی و اندفاعلر بقایاسی حاوی لیمونلی و لوسلی طوبراقلردر .

وسطی اوروپا و شمالی امریقا ناک اولجه جو دیه لرله اورتولو قسملری وسطی اوروپاده و متحد جمهوریتلرک و چینک لوسلی طوبراقلری سطح ارضده اک فضل قار یاغان ساحلر و دوردنچی زمانده جو دیه لرک استیلا ایتدیک یرلردر . حالبوکه یر یوزنده نهرلر جو دیه لر تأثیرله تشکل ایدن اراضینک همان همان اک فضل قار کورن ساحلره مناسبتدار اولدینی

کوریوروز. مادامکه بوغدای بو قیل اراضیدن خوشلاقمده در؛ او حالده بالچقلی ولیمونلی طوبراقلی و فضله قارکوردن ناحیه‌لر و دردنجی زمان جمودیه‌لریله مستور اراضی ایله بوغدای ذراعتی منطقه‌لی آردسند مناسبت وار دیمکدر .

بوغدای طوبراغی پک ضعیفلاتجی ، او درجه یوروجی بر نباتدرکه هیچ بر زمان عین طوبراغه اوست اوسته بوغدای ذراعتی یالماز . کنیش ذراعت یابیلان یرلرده طوبراق یر سنه اکیلیر بر سنه دیکلندیلور . و آز ذراعت یابیلان یرلرده ایسه برنجی و ایکنجی بوغدای ذراعتلی آردسند طوبراغک اگ زیاده محتاج اولدینی آرتی ویره بیهلجک نباتلر اکیلیر : پانجار ، بونجه ، آجی بقله .

خلاصه ؛ بوغدای طوبراقلی صوبی شمعی‌ده رین اولملی دره قورو تباشیر ، کثیف نکس ، غرانلیل ، طوبراقلرده ایجه نشو و نما بولاماز . یاش طوبراقلر آنجق تفجیر (آقلرله صوبی اقتارق قوروتق) ایدلدکدن صوکر ذراعتی صالح اولابیلیر .

۱ — آل امکی شیمدی به قدر شرائط طبیعی یی کوردک . شیمدی ده بوغدای ذرع و حصادینه تأثیر ایدن سبی بشری کوره جکزر . بوغدای برنج کی پک فضله سبی بشر ایستر : (اراضینک سورولسی ، تخمک آتیلسی ، طوبراغک آیقلاقمه سبی و فنا اولتوک قالدیرلسی ، حصاد ، خارمان کی .) بو مختلف صفحهلر صیق صیق انسانلرک مداخله سبی طلب ایدر . بوغدای ذراعتی افاق بر کتله‌نک احتیاجی ایچون محدود مقداردی یابیلدینی تقدیرده آنجق غذائی جوغرافیایه داخل اوله بیلور . فقط ده زیاده واسع صورتده ذرع و اخراجات ایچون یابیلدینی بو تقدیرده آمد و شد جوغرافیاسنه داخل اولور .

هر نهمده اولورسه اولسون بویکی قسم ذراعتی یابانلر فضله مقداردی قوله (انسانه) محتاج اولورلر .

بواحتیاج قارشوسنده بوغدای ذراعتی یایانه منطقه‌لر کی بوغرافی مده لردر و غوبره ؟

۱ — یا او قیل یرلرده نفوس کثافتی فضله در : غانز وادیسند اولدینی کی .

۲ — یا بوزراعت باشقه یرلردن قول طلب ایدر . بناءً علیه قولی فضله اولان یرلردن بو منطقه دوغری سنوی معظم مهاجرت وقوع بولور : شمالی فرانسه ، جنوبی روسیه ده بویا ایتالیاده و سائر یرلرده اولدینی کی .

۳ — یا بو قولار یرینه ما کنه قائم اولور: و متحد امریکا جمهوریتک و سطرده بیوک اووالرنده اولدینی کی .

اقلیم — . بوتون بواب د، شرطلرینه علاوه دییه بیلیرکه بوغدای ایچون مفکوره وی اقلیم ؛ اوزون نسبه راطب و مطرد بر قیش ایله اونی تعقیب و یاواش یاواش ایصیان و بیوست کسب و بر یازه انقلاب ایدن سرین و اولدنجی راطب ایلك بهاردر .

محصولک اینی و برکتلی اولمسی اقلیمه بالخاصه ایلك بهاره تابع در . اک یوکسک محصول اوزون و ایللیق و کافی درجه ده راطب ایلك بهاره تقابل ایدر . حتی تخمک جنسی بیله اقلیمه تابعدر : سرت بوغدایلر [ایرمیک ، شعریه ، چوره ک ، قالیته یاپیلور .] اکثریتله صیجاق محللرده و صوک بهارده بوموشاقلر [آکک یاپیلور] معتدل یرلده ایلك بهارده زرع اولنورلر .

اک نفیس بوغدایلر قالیفورنیا ، مصر ، شمالی افریقا و آق دکر مملکتلرنده کی بارلاق و کونشلی اقلیملرده یتشیر .

بوغدای و عرض درجه‌لی (بیلاک اورتی صیجاقلی) — . شمالی آمریکا و روسیه و غربی سیبه ریاده ۶۰° شمال عرضنده ، نوروجه ۶۵° ده بیله بوغدای بولورز . بوغدای بوتون معتدل اقلیملرک و یاز یاغمو رلرینی آز کورده یاری صیجاق اقلیملرده و خط استوا اقلیمینک یوکسک ارتفاعلرنده واسع صورتده یتشیریلور .

بوغدایک زرع و حصا د موسملری — .

بوغدایک اهمیت فوق العاده سنه بناء زرع و حصا د و قتلری کره ارض شایان اوزرنده دقت بر آهنگ تام داخنده توزیع ایدلمش کوریلور ؛ او صورتله که مطلق هر موسمه دنیه اوزرنده یا بوغدای زرع و یا حصا د یان انسانلر واردر . بوجه آتی جدول بونی اثبات ایدر :

۱ کانون ثانی : نووهل زه لاند ، شیلی

۲ شباط : علیا مصر ، شرقی هندستان

۳ مارت : هندستان

۴ نیسان : سفلی مصر ، آنادولو ، مکسیقا

۵ مایس : فاس ، جزایر ، وسطی آسیا ، ایران ، چین ، ژاپون ، فلوریدا

۶ حزران : آمریکا متحد جمهوریتک جنوب مملکتلری ، اقد کزده کی اورویا

یاریم آطه‌لی

۷ تموز : امریقا متفق جمهوریتك اورته حكومتلری ، جنوبی روسیه
رومانیا ، بولغارستان ، اوستریا بحارستان ، اسویجره ، المانیاء فرانسه
انكلترة

۸ اغستوس : امریقا متحد جمهوریتك شمال حكومتلری ، قانادا ، وسطی روسیه
لهستان ، دانیمارقه ، هوللاند ، فلمنك ، بلچيكا ، شالی فرانسه

۹ ایلول ، تشرین اول : اسقوجیا ، اسوچ ، نوروھ

۱۰ تشرین ثانی : جنوبی آفریقا ، آرژانتین جمهوریتی

۱۱ کانون اول : ارژانتینك دیگر ولایتلری ، آسترالیا

بوغدای - یوکسکلکله . بوغدايك يتشه بیلدیکی اعظمی ارتفاعله کلینجه :

خط استواءه ۳۲۰۰ م

معتدل مملکتلرده ۱۰۰۰ - ۱۲۰۰ م

صووق اقلیملرده نهایت اعظمی ۵۰۰ م در .

فرانسز آلپلرنده ۱۰۵۰ مترده کائن بوغدای تارلارندن محصول آنجیق ۱۶ آیده
آلنه بیلیر [مثلا نیسانده اکیلان محصول آنجیق ایرته سی سنه تموز - آغستوسده
آلنه بیلور .]

بوغدای زراعتك عمومی خریطه سنی چیزه جك اولسه ق باشلیجه مستحصل مملکتلرده

ا ب ح د شرطلرینك آشای یوقاری برلشدیکنی کورورز :

۱ - متحد آمریکا جمهوریتلری .

ا - بویوک یاز صیجاقلری (حرارت)

ب - بالخاصه قارلرک آریه سندن متولد ایلک بهار رطوبتلری (رطوبت)

ج - اسکی جو دیه لرک موقعنده بولان بالیقلی طوبراقلر (تراب زراعی)

د - قول یرینه ما کنه استعمالی (آل اُمکی = سی بشر)

۲ - روسیه ده

ا ، ب شرطلری امریقا ده کینک عینی در .

ج - چهرنه زیوم دینلان - قارا طوبراقلر (عضوی مواد بقایاسنی حاوی طوبراقلر)

قول تدارکی ایچون شمالی اورمانلق روسیه دن جنوبی زراعت روسیه سنه وقوعه کلن

موقت مهاجرت [روسیه ده حصاد زماننده شمالدن جنوبه وصوکرک دونمک اوزره الك اشاغی

۶-۵ میلیون کیشی کیده‌ر [بو ایکی مملکت بیلورزکه بوغدای اخراجاتی یاپارلر؛ دنیا‌مک بللی باشلی بوغدای آتبارلری در .

حالبوکه فرانسه‌نی آله آلام : بوراده هر نه قدر صیجاقلق و قورولق شرطلری کافی اولمغه بو ایکی مملکت کبی مستثنا موقه مالک دکلدر :

فرانسه‌نی بوغدای مملکتی یاپان ، ، یعنی طوپراق و نفوس مسئله‌سی در .
فرانسه یتشیدیردیکی بوغدایلرینی داخلدنه (مخلنده) استهلاک ایدر .

هنی : بر یوزنده بوغدایک بیکی متجاوز جنسی واردر . باشاقلرینه نظر آ قیلچقسز قیلچقلی ، آق ، صاری ، اووه‌یک اسملرینی آلیر . بونلر سرت ویا یوموشاق اوله بیلیرلر . هر محلك اقایم ، ترابی ، تخمی منظره خارجه‌لرینی ، رنگ و تقلت . اوصاف غذائی‌ه‌سی دکیشدیرر .

بوتون منطقه‌لریمزده اکیلن بر چوق جنس بوغدایلر آره‌سندنه اوصاف مشترک‌بی حائز آنموزج آق ، صاری بوغدایلردر .

استانبول زراعت موزه‌سندنه کوردیکم مختلف حوالزده یتیشن باشلیجه خصوصی بوغدای نوعلری بروجه‌زیردر : (بوآدلرک دوغرولفنی تعمیقه محتاج در .)

یوزغاد	قیصری	صاری
قونیه :	آق شهر	طورنه‌دیلی ، آق کرناز
قسطنمونی :	کنغری	قدیر اوغلی ، اووه‌یک
قوج‌حصار :	آق‌شاهان	اینه کول : سونتر
توقات :	شام	صامسون : قره ، آل قره قیلچق
قتغال :	رزون	آمالو : کولک آلا ، آچقه
قیر شهر :	سرت	هینتاب : قیرمیزی
بروسه :	أمیر طاغ	مرعش : صاری بروسه
قره‌سی :	پوصله‌لی	مقریکوی : سرت ، قره قیلچقلی ، صاری
آبدین :	چپره	اکلی ، باجال ، دوه دیشی ، قره قیلچق

مملکتیمزده ؛ قوندوز ، کوبه‌لی ، قره‌تورکمن اسمندنه دها بعض بوغدای جنسلری واردر . بعض بوغدای‌ده واردر که عین برجنس اولدینی حالده هر یرده باشقه اسمله یاداولنور :

مثلا بر جنس بوغدای روم ایلیده (قرقه) بروسده (امام) ارضروم و ارضنجانده (کوسه) دینور .

بعضاً یتشدکلری موسمه کوردهده یاد اولنورلر : یازلق ، قیشلق بوغدای کیمیروی اوصاف بوغدایلرک اقتصادی قیمتلری بالطبع کیمیوی ، غذائی خاصه لریله متبدل اولور . بوبابده بر فکر مخصوص پیدا ابدہ بیلیمک ایچون مختلف اقلیملریمزده یتیشن بوغدایلرده باییلان تحایلات نتیجه سفی بیلیمک لازم در . فقط کرک ملفا تجارت نظارتند و کرک تجارت مکتبنده وسائر متخصص کیمسه لردن بونی مراق و اهمیتله تحقیقائمه بوغدایلر مرکز اوصاف کیمیویه وحکمیه لری وسائر یابانچی بوغدایلرله اوصاف ومقایسه سته و اثر هیچ بر معلوماته حتی مختلف بوغدایلریمزک بسیط تحایلات راپورلرینه بیله دسترس اولدیغنی أسفله عرض ایتمکه مجبورم .

بوغدای اوصاف یانی — ۱۸۶۰ ده دنیانک اک بویوک بوغدای مملکتی فرانسه ایدی .
کیت کیده بوغدای زراعتی بالحاصه آمریکا [کانادا ، متحد جمهوریتلر ، آذرانین] آسیا [سیبه ریا ، روسیه] کبی بویوک مملکتلرده اتساع کسب ایلش و وسائط نقلیه نیک کثرتی ونقلیاتک اوجوزلنی سایه سنده اوروپا پیاسه لرند اوروپا بوغدایلرینه بیله رقابته باشلامش در . بویکی مملکتلرده بوغدای زراعت متسمه حالنده یاپیلمقده اولوب هکتار باشنه آلنان محصول اهمیتسزدر ؛ یعنی اب ح و شرطلرینی تمامیه حائر مملکتلرده زراعت ، زراعت متسمه شکلنده اولوب هکتار باشنه آلنان محصول پک یوکسک دکدر . بونلرده عمومی حاصلاتک مقداری زراعت حصر اولونان اراضینک وسعتیه مبسوطاً متناسب در . حالبوکه غیر متسع صورتده بوغدای زراعتی یاپان آوروپا مملکتلرنده [بلجیقا ، فرانسه ، انگلتره آلمانیا وسائر شمال غربی مملکتلرنده] کیت کیده عمومی حاصلات آزالقده بالعکس هکتار باشنه آلنان محصول چوغالمقده در .

۱۹۱۲ ده بوغدای حاصلاتی

(میلیون کنتال)

جزایر	۹۱	آمریکا	۱۹۶
فرانسه	۸۹.۲	روسیه	۱۶۹.۷
بحار	۵۰	هند	۹۹

۴۵	آرژانتین	۱۵	انگلتره
۴۳	آلمانیا	۲۰	اوسترالیا
۵۵	کانادا	۱۸	آوستریا
۲۹	اسپانیا	۴	بلجیقا
۲۴	رومانیا	۲	نووهل زلاند

بالبیجه بوغداي اهرراج ایدمه مملکتدر — بوغداي مستحصلی هر مملکت عین زمانده مستهلک دکلدر . بعض مملکتلر بوغداي استحصال ایتکله برابر یا کویلو سنک بوغداي اکیکی بیهمه سندن [روسیه ده اهالی چاودارله تعیش ایدر .] ویا نفوسک آز اولسندن [کاناداده اولدینی کبی] فضله سیله استحصال ایتدکلری بوغدايی خارجه ساتارلر .

عمومیتله دنیله بیلیور که اکی زیاده باشقه مملکتلرک بوغداينه محتاج اولان مملکتلر صانیعک انکشافدن دولای حیوبات زراعتنه فضله طور اقلر تخصیص ایدمه یین مملکتلردر . [انگلتره ، بلجیقا آلمانیا ، دانمارق کبی] انگلتره کندینه لازم اولان بوغدايک $\frac{1}{4}$ ی یتیشدیره بیلیور . دنیاه اک چوق بوغداي ساتان مملکتلر شمالی آمریکا متحد جمهوریتلری ، روسیه هندستان ، رومانیا ، کانادا ، آوستریا — مجارستان در . طیبی بوغداي عمومی حاصلاتی اقلیمی تأثیرلر آلتنده هر ییل عینی اوله میه جنی کبی آبی وفا حصاد ییللرینه کوره احصائیات اعظمی واصغری پک بویوک تحولات و تفاوت کوستریر .

آوروپا بوغداي عمومی حاصلاتیه عمومی احتیاجلرک $\% ۵۰$ ، شمالی آمریکا $\% ۲۲$ جنوبی آمریکا $\% ۱۰$ نی حاصل ایدر .

بوکا رغماً پر یوزنده شمالی آمریکا متفق جمهوریتلری بوغداينه محتاج اولمایان مملکت یوق کبی در : اک باشده انگلتره سوکرا صره سیله آلمانیا ، بلجیقا ، شمالی آفریقا ، چین ژاپون ، بره زلیا ، کوبا ، حتی بعض ییللرده فرانسه ، تورکیه .

مهمه آمریکاده بوغداي — ۱۸۸۰ ییلندیزی متحد آمریکا جمهوریتلری بوغداي استحصالنده برنجی موقعی اشغال ایدیور . بوغداي زراعتی اولا بحر محیط اطلاسی دولترلنده انکشاف و کیتدکجه غربه دوعر و تبدیل موقع ایتدی . شمال — مرکز دولترلنده (Michigan ، illinois ، indiana ، ohio) بوغداي نارالری کینیش چاپیرلر حالده در .

م . شرف

حقیقی تصوف منصور ، مستصوفه تصوفی مقهور در

شیخ صفوت افندی به

محراب مجموعه سنده نشر اولونان مقاله کزی او قودم ، « تصوفک شعاری دأئماظفردر »
مقدمه سندن کرک « تصوفک ظفرلری » نام رساله مک ، کرک مقابله جوابیه مک مظفر
اولدیغنه انتقال ایدرک سوزه باشلابورسکنز. بو انتقال کزه حیرت ایتمه مک قابل دکل ۱ بو
انتقال ایله باشلایان کتاب و مقاله قیمت علمیه دن محروم و خطا آلوددر . برایی نمونه
کوسترلم :

۱ — « مستصوفیه هر حالده ، برایی کلمه حسنه ایله تحیل ایتک ایسترز
مستصوفه کبی بر عنوان مبجل معناسند. کی صفای علوی یی ده بر آز تأمل ایتش
اولسیدیکنز نرم ده ظنمزه کوره هر حالده خذله مرقومه یه ویرمز دیکنز (تصوفک
ظفرلری صحیفه ۹۹-۱۰۰)

حال بوکه اک معتبر کتب تصوفدن بری اولان « کشف المحجوب » مستصوفیه یی شوبله
تعریف ایدبور : مستصوف آنکه از برای مال و منال و حفظ دنیا خود را مانند ایشان
کرده بود - مستصوف صاحب فضول بود . « کشف اصطلاح الفنون » دده بویله دره
۲ — « متصوف محیی ز » (تصوفک ظفرلری صحیفه ۱۰۰)

« چونکه متصوفه دیمک تصوفه انتساب ایله کجنوب ده اهل تصوفدن اولمیان کیسه لر در ،
(تصوفک ظفرلری صحیفه ۹۶)
بو ایکی مثال حقنده حکمی اخوانکزه ، براقیورم آرتق کیملرک محیی اولدیغکزی
آ کلامی ؟

۳ — « ابوطالبک انما وانتساب ایلدیکی سالیه ایشته مسالک صوفیه دن سالیه عنوانیه
اشهارایدن ابوعبدالله احمد بن سالمک مسلک صوفیانه سیدر اصول اعتباریه بین المذاهب
سالیه دنیلان مذهب باشقادر ، بومذهبک رئیسی مشارالیه احمد بن سالمک اوغلی ابوالحسن
محمد بن احمد بن سالم در (تصوفک ظفرلری صحیفه ۸۷)

کشف المحجوب ایسه سالیه یی صوفیه مک طرق مروده سندن کوستریور . طریقت
هقاریه مک پیری اولوب غوث اعظم نامی احراز ایدن شیخ عبدالقادر کیلانی ، غنیه ده
مذهب سالیه مک بعضی اعتقادی کفره مؤدی عد ایدبورکه بو اعتقاد قوت القلوبک اخبار

صفات باینده ذکر اولونمشدر ، برده ابو طالب قوت القلوبده ، کندی شیخ ابو الحسن ابن سالم کوسترویکی کبی نفخاتده ، لسان المیزانده ، احیا شرحنده ابوطالب ابو الحسن ابن سالمه اقسام ابتدیکی تصریح اولنیور . خطیب بغدادی ، ابن کثیر ، عینی ، ابن خلکاندهده . بویلهدر . نهایت مسالک صوفیه دن اولان ابو عبدالله ابن سمالک اسمی طبقات سلمی ده . حلیه الاولیاده ، طبقات شعرانی ده ، احیا شرحنده محمد بن احمد بن سالم کوستریلیور .

کمال ضرور ایله یازدینکیز بو محیفده خطالر یوز قیزارده جق درجه دهدر ، خصوصاً غیهی کورمامک بر شیخ ایچین بویوک بر تصوردر .

۴ — شایان حیرتدر که متصوفه نک شدتلی علیهدارلرندن اولان ابن الجوزی ایله ابن القیمی تصوفک ظفرلرنده متصوفه دن کوستریورسکیز (محیفه ۷۰ و ۱۵۳)

استیضاحندهده مشارالیه مانک یازدقلمی ، صفوة الصفوة ، مدارج السالکین ، ای اعظم صوفیه نک احادیث شریفه یی محتوی الک طلی نمونه لرندن صایورسکیز .

حال بوکه هرایکیسی ده اثرلرنده جمهور صوفیه حقنده ائک آغیر سوزلر سردایدیورلر . ابن القیم مدارج السالکینده وجود مطلقه قائل اولان صوفیه یی شرکه ، کفره ، الحادیه نسبت ایدیور . سزک نظر کزده ایسه ابن القیم محضا مسلمینه نصیحت ، شیخ ابن عربی نکه کتابلری مطالعده ایله مشغول اولان جهله متصوفیه یی منع ایچین انکار ایتمش اولیور . (تصوفک ظفرلری محیفه ۱۵۳)

۵ — صوفیه دن علاء الدین سمنانی ده ابن القیم کبی « محضا مسلمینه نصیحت ... الخ » قصیدله وحدت وجودی انکار ایتمش کوستریورسکیز . تصوفک ظفرلری محیفه ۹۵۳ . نفخاتده ایسه شیخ اکبرک قائل اولدینی وجود مطلق حقنده « جمیع ملل ونحل بدین رسوایی سخن نکسته و مذهب طبعیه و دهریه بسیاری بهتر ازیق عقیده » دیدیکی مذکوردر . ۶ — شیخ صفوت افندی خلیا طالنده عراقیه ، « احیاء العلوم احادیثی حقنده (لااصلله) دینیز ، دیدردیور ، کندی فکری غیل عراقی ایله ایضاح ایدیور . تصوفک ظفرلری محیفه ۲۴ .

فقط بالذات عراقی تخریج الاحیاءه « لا اصلله - لیس له اصل - موضوع باطل » سوزلری سردایدوب دوریور .

۷ — ایضاح وتفصیلده ، ریاستنده بولوندینی تدقیق مؤلفات شرعیه هیئته قارشی

صحیح مسلم اصطلاحی قولاً نهرق (احادیث فضائل) دیش ایدم بوتعبیری اکلایمدینی کبی
 « بویه سوزله نفوذ ایدم جک سحر آمیز نظرله مالک اولدیغمیزی اعتراف ایدرز، دیه
 برده عذر درمیان ایدیور. تصوفک ظفرلری صحیفه ۱۳۶

۸ — شیخ صفوت افندی صحیح بخاری مک مشتمل اولدینی بوتون احادیثک درجه
 قصوای محدوده اولدیغه اجماع امت واقع اولمشدر، دیور. تصوفک ظفرلری صحیفه ۴۰
 اصول حدیث کتابلری ایسه دارقطنی وسائر ناقدین حدیثک سکسان قادیار بخاری
 حدیثلرینی انتقاد ایتدیگهرینی؛ صحیح اولانلرک اصول ومتونه عائد اولدیغی، اولردن ده
 بر قسمک استنسا ایدلریکنی صراحة بیان ایدیورلر. ایشته شیخمزرک علمی تصوف ایله
 اصول حدیثده کی قونی!

۹ — طبقات سبکی نک « ولم یستبد الرجل بحديث واحد » عبارده سی مطبوع نسخه ده
 « ولم یسند الرجل لحديث واحد » یازلمش ایدی. شیخ صفوت افندی بونی کشف ایدمه مش،
 یا ککش عبارده، معاسز عبارده یی نقل ایله مشدر (تصوفک ظفرلری) بوده استخراج
 معناده کی قونی کوسترد.

الحاصل شیخ صفوت افندی متهدولوزی، « مناهج » دن خبردار دکیلدر، ومع الاسف
 علوم نظریه اسلامییه ایله متوغل دکیلدر، خصوصاً بو علومک تاریخلری حقیقه معلومات
 ایدنماشدر، قوه خیالییه سی ایشلک، قوه حاکمه سی ایسه دورغوندر، بوندن ناشی تحلیل
 علمییه یاناشه میور، قواعد اصولیه ومنطقییه یی تطبیق ایدمه میور، سوق مناظره ایله سویله نان
 سوزلری لازم قول صانیور، کیزلی تناقضلری کوره میور، یالکز عوامپسندان سوزلره
 دوشونجهلرینی بزه یور. طبع اولونمقده اولان رساله لر مزدن پک بارز بر صورتده کلاشیله جفی
 اوزره شیخ صفوت افندی نک رساله سی تدقیق علمییه متحمل دکیلدر.

مقاله یه کلنجه اوده، اونه کی کبی قیمت علمییه دن محرومدر.
 محرابده باصیلان اون آتی صحیفه مک مدافعه مه برشی دیه میورسکنز. مقدمه مناظره نک
 نه صورته ظهور ایتدیکنی، وضعیتکیزی پک ایی بیلد بر دیکی جهته اون بی سرو بن حکایه
 عد ایله مناظره نک بیکانه سی کور یورسکنز. خیل دعوی حقیقه عبارده نک سلاست ودالات
 حقیقه شرح عقائد اطرافدن، قسطلانیدن، منطق کتابلرندن، اصول ونحو کتابلرندن
 نقلاً یازدیغم جوابلر تمامیه جوابسز قالور، برهان ودلیل ایله بطلاقی تشهر غایت بسیط
 بر علیه کوستریلورده محرابده یازلیان (محبة الاحداث) حقیقه سوزلر اوزانوب دور یور

عاجز لری نصل مطبوع اثر یکز حقنده جواب یازمش ایسم ذات عالی رینه ده مطبوع سوز لرم
حقنده جواب ویرمک دوشر ایدی یوقسه محرابه علاقسه اولیان بر سوز حقنده تکثیر
سواد عبودن باشقانه حمل اولور ؟

« صفة الاحداث » آفتی ، حکایه لریله برابر ابن الجوزی مک تلخیص ابلیسنده صوفیه
انتقاد فصلنده کورمش ایدم ، بونک ایله شوکانی مک « بل غالب ذلک من جنس تفاسیر الباطیة »
سوزی آرهنده بر مناسبت بولدم یعنی « صوفیه مک هم قوه علمیه لری ، هم قوه اراده لری
طمن اولونمشدر » فکری ویرمک امیلیه قشیریدن او عبارتی نقل ایتدم ، فقط باشق
معنی آکلا شیلماق ایچون یانه رجال قشیریدن یوسف بن حسینک (رأیت آفات الصوفیة
فی صفة لاحداث ومعاشره الاضداد ورفق النسوان) سوزخی ده علاوه ایتدم . ذکر اولونان
بو اوچ سوز بربری اردنجه یارملغه احداث ایله احادیث آرهنده کی التباسه اصلا محل
یوقدی . بونی بر التباسه حمل ایدیشکزه حیرت ایتمین هیچ بر ذی عقل یوقدر ظن
ایدرم . بغض صوفیه ایله اتهام کی افتر کز ، « حمل تصوف ایله فائزاشیده نفس اماره
صاحبی » کی لزومس سوز لریکزه قارشی بالضروره شاذلی خلافتنامه سندن بحث ایتدم .
عمل تصوفدن بحث ایدوب دورمه دیمک ایستدم . نزا کت حقنده یازدیغ نوط ایله سوز لریکزه
لفظاً و معنی نزا کت یوقدر دیمک ایستدم ، بونی آکلامادیکز ! نزا کت حقنده بوقادار
سوز اوزاده جفکزه عام مخصوص ، عقد وضع ، عقد حمل وسائر حقنده نهیه شق شقه
ایستیورسکنز فالبا توبه کز بیلدیککز مسئله حقنده اوله جقدر . اکصو کده کی خیر خواهانه
اخطاریکزه قارشی بنده براخطارده بولنهیم : علم ساحه سنده جولان ایتمک ایستیورسه کز
شاهرک « احرص علی کل علم تبایع الاملا ، ولا تموتن بعلم واحد کسلا » بیتله حامل
اولیکز . شاید عملی تصوفه بورونه جک ایسه کز اداشمک (شیخ وقت ، استاذ کل
اولسه ک دخی ترک ایله مکدر یولده ده ، بیتنه یایدشکزه تصوف همین ک قیل است وقال
بحیرت سماع است ووجد است و حال « بیتنی دایما کوز اوکنده طوتیکز : هیچ اولمازه
الکزدن بوکسین .

جناب حق جمله منی عقلاً ، قلاً واقعه مطابق اولان معارفه موفق قیلسون ، واهمه مک

شردن ، خیالی انطباعرلدن وقایه بیورسون . ۱۰ شباط سنه ۱۳۴۱ از میرلی

اسماعیل منی

« تاریخ حکمت ، ده مذهب عشق »

ز آدم تابیدن دم بخت عشقت
نشیداکه کس از اصل مباحث
یاوز سلطان سلیم

عشق لغتده صارماشیق افاضنه دیرلر . محبتك قوای روحی بورومسیله حاصل اولان بو هیجان عشق ده مشلردر . بدایتده موافقت ، میل ، ود ، هوا ، واله کبی استحالات انفسیه بالهایه عشقده قرار وهریر . « علم احوال الروح » نقطه نظرندن عشق ، میلان ، تعجب ، تعطف کبی اوصافدن چوق یوکسك روحك برهیجانی در . چونکه عشق ، بتون احتراصاته حاکمدر . سوکی ، روحك عشقندن دهسا دون بر مرتبه تکفیدر . عشق قسماً بر سوکی به عرض مشابیه ایدرسده بو ، خودکام برتملك وارزودن کلیاً فرقلیدر . عشق نفسه محبتك امتدادیمیدر ؟ خایر! چونکه حقیقی عشق ، اغراض ایله معلل اولمقدن ، سعادت ، منفعت کبی شخصی اندیشه لردن منزهدر . بتون قوای نفسیه بی ضبطایدن بوهیجان روحك تموجلری و حیاتك الک حساس تجلیاتی ایله عشقك اعماقنده کیزلنمشدر . غرامك وجدان اوزرنده کی بومدهش نبعانی ایچنده بوغولان واومعابد قدسیه نك او کنده تسلیم جان ایدن بشرک بك چوق قربانلری واردر .

بشرك تاریخ غرامنده حیرتله تماشایتدیکمز دواهی به مثال آرامق اقتضا ایدرسه تکوینك مبدایله خلقت آدمك آرهنده بیله صایله میه حق قدر عشقك قوانین صیورده سنی کوریرزه بو اوپله بر دریای سرمدیت درکه دالعه لاندیجه بیك دانه آدم و حوا . یوزبیک دانه وقعه هابل وقابل ظهور ایدر . یر یوزینه دوشه ایلک قانك سودا یوزندن اولدیغنی سولیه نلر مزامیر سواوینك بو منقولنی تاریخ طوته نلردر . حالوکه حقیقته حدود کسمك حکمتك معنائیز کوردیکی بر فصلدر . « محی الدین عربی » مطاف کعبه ده بیکلرجه سنه اول کچه ن جدی آدمی کوردیکی زمان حیرتله صوردی و ظهور آدمك یدی بیك سنه لك عمرینی خاطرایه بیله دیکنی او کړندی . فقط ایشته او زماندرکه سرندید مسافرینك قاچنجی آدم اولدیغنی او کړنه بیله دی .

بز بو لایمخالفك ایچنده تصادفاً برینه اشارت ایدوب کچه جکزر .

مدینه منوره ده حسن آنیله معروف بر جاریه بی مدینه دن عبدالملك اوغلی ایکنجی

يزيده اشترا ايتمشدى . او حسن مليكه سنك قاتل نظر لري او كنده بريد تيرمه مش ، سودامك
آتشين درينلكرينه قلبى دوشورمى . بر كون بريد جاريه به تعلقاتندن مسقط رأسند
كيمسه سى وارسه كنديلرينى تاليف ايتك اوزره خبر وى رمنى استفسار ايتدى . جاريه
اولكى سيدنك اصدقاسندن ماعدا هيچ رطانيدينى اولماديغنى ، اونلره اكرام و احسان
بيورمى استرحام ايتدى . بريد مدينه طاملنه مر قوملرك دارالاماريه كوند رملرينى امر
ايتدى . بو اوج كيشى بريدك حضورينه داخل اولدقلى زيارده سيله مظهر النفات اولديلر .
ويزيد ، مطالباتكز نه ايسه سويليكز نسويه سنى امر ايدى . ايكى سى ده نائل اميد
اولديسه ده اوچنجيسى نم هيچ بر امل يوقدر ديه رك استغنا كوستردى . بريد بوندن متأثر
اولوب اصرار ايتدى . مومى اليه امر و فرمان بيورولورسه جاريه نك اوج درلومقام ايله تغنى سنى
استماع آرزوسنده بولونديغنى عرض ايتدى . بر ماجراى عشقك فراق واديلرنده ايركيوب
كومولان محبت مشافهه لرينك بر دنيبره كردابنه دوشن بوايكى سودازده بريدك حضورند
تلاقي ايتديلر . فتى جاريه به تغنى ايله اشارت ايتدى .

لاستطيع سلوا عن مودتها
او يصنع الحبى فوق الذى صنعا
ادعوا لى هجرها قلبى فيسعدنى
حقى اذا قلت هذا صادق امتزعا

قبر بو مرتجل شعربه عشقك تحسرا نه نغمه لرينى مقام حجازك يانيق پرده لريله ترنم
ايدى بردى . [مالى : بن معشوقه مك شدتلى عشقندن چكديكم مشقندن تسلى بولمقه مقتدر
اولامام . عشقك بو اجيلرينك فوقنده هيچ بر مشقى بشقه سى ايدى بيلورمى ؟ هجرانه
قلبى دعوت ايلديكمده سعادتله قبول ايدر لكن اى قلب بو صداقتك انبانى لازمدر]
جاريه نوای حسينيدن

تحريرت من نعمان عود اراكه
لهند و لكن من يبلغه هذا
الا عمر جاني بارك الله فيكما
و ان لم تكن هند لارضكما

منظومه سنى او قودى .

[مالى : حجازده مسيره كاه اولان جبل نعمانك برنده بيتن اراك اغاجندن معشوقه
ايچون تازه بر دال ارادم بولدم . لكن او تازه نهالى معشوقه كم ايصال ايدى بيلور .

ای ایکی جبل الله سزی مبارک ایتسون بنی زروه لریکزه چیقارک ! معشوقم سزی
کورمک ایچون کلمکه مقتدر دکلسه ده طور اقلریکزه بروقتلر مقدمیه سعادتلر بر اقصا شدی]
جاریه سوز دلدن :

منی الوصال و منکم الهجر
حتی یفرق بینا الدهر
والله لا اسلوکم ابدا
ملاح بدرأ و بدا جفا

[مآلی : ای محبوبم بندن وصال ، و سرزدن هجران ، آرتق دهر بینمزی آردی .
و الله بدر ظهور و فجر طلوع ایتدکجه بندن کله جک تسلی ابدیاً محو اولدی]
شعری ربانک اوزرنده هجران ماتملریله نوای قلبنک آهنگنی بر چاشنی غرام حالنده
ایکلمتیه باشلارکن او بیچاره عاشق مغشاً یوزی اوزرینه دوشدی . یزید جاریه خطاباً
« قومی انظری ماحاله » قالدی بوکانه حال اولدی باقی ! دیدی . فقط او زوالی او آنده
ترك حیات ایتیش بولنیوردی .

عشق بر حال مرضمیدر ؟ سوالی صورتلر وار . بوکا قارشی عشقک اوصافی و مرئی
خصیصه لریله مرض روحی مدققلرنک « همزه وجدانیه » تلقیب ایلدکلری حال مرضنک
اعراض بیننده مشهود بر مشاهدت واردر دیه نلر آزدکل . فقط روحیات ایله اشتغال
ایدن جدی عالمر عشقک طبیعت اصلیه و اولیهی اعتباریله بر مرض دکل بلکه
بوسبتون باشقه بر شی اولدیفنی اعتراف ایدیورر . مشهور فیلسوف هربرت سبنسر عشق
معضل بر مجموعه حسیات محصله سی اولق اوزره تلقی ایدر . غربزی سوائق شهوانیه نک
نتایجی ایله روحک بو هیجانی بر طوتار ایسه ک عشق ایله حیاتی ضرورتلری ، میلان
وجنسی تجاذب حسلرینی فرق ایتمه مش وحدانک بو عالی تجلیانی انکار ایتیش اولورز .
طبیعی احتیاجلرک اسیری بعضاً ضعف مرض امراض ایله مضطرب هم جنسلریمز آره سنده
شایان مرحت پک چوق عللر واردر . بوایه عشقک تظاهری اولمایوب ابتلا و احتراصک
هنوز بر عنوان وریده مین شدید صدمه تأثیراتیدر .

*
*
*

حکمت صوفیه ده عشق — اسلام صوفیونک عشق حقیقی ، فرنکلرک « آمور لاتونیزم »
جیدکلری عشق ، حکمت صوفیه ده « علت تکوین » اولق اوزره قبول ایدلشدیر .

فلسفه اولی و مابعدالطبیعات نظریاتنک الله، عالم بخشنده منتهی اولدینی نتیجه لر اوج مسلکده خلاصه ایدیه بیلیر: مسلک ثنویه، وجودیه، تکوین دره. « مسلک ثنویه » به کوره الله و عالم هر ایکسیده قدیمدر. عالم انجق ایکی مبدأ ایله تظاهر ایدر که بری نقصان دیکریده کمال دره. عالمده نقصانیت جناب حقدده کمالیت واردر. « مسلک وجودیه » به نظراً وارلق نامیله یاد و تعبیر ایدیلان بوتون موجودات اللهک اعراضی و صفاتیدر. عالمده تک بر جوهر واردر که اوده جوهر کلی اولان جناب حقد در. بیلوتن و فیخته کبی مذهب وجودیه فیلسوفلری بو مسلکده پیر طائمشلر و کن لفظیله مفسر اولان بوتون اعیانده وجود حق کورمشلردر. « مسلک تکوین » عظمت الوهیتک تجلیسی ایچون عالمک ایجادینی قبول ایدر. بو عظمت اولیه بر اراده الهیه در که خیر اعلایی قصد ایتش و اوننده نظام و قوانین ازلیه ظهور ایتشدر. بو قانونک غایه سی خیر بذاته اولان حسنک شیوه اظهارینه ماصدق دوشمکدر. تحریات حقایق باینده وجدان و وجدانک غیری شئونات وجودی تدقیق ایدن بوتون حکیملر، مبادی اولی ده بو مفهوم حقیقینک وجدانده بردنبره چافدینی دویمشلردر. سمای الوهیت دن الهام آلان نبیلر، شهود روحیه سیله کشفه ایرنه ولیر هب مطلقک حسنی عشقک سیرنده تماشایله مشلردر. « افلاطون » عشق بر « سیر عالی » اوله رق تعریف ایدر. علم، حق، فضیلت، خیر، حسن، عشق اجسامندن ارواحه قدر سیر ایدر که حسن فی ذاته اولان اللهه واریر. حدس و عشقک منتهایی اللهدر دیر. انصرایت ایمانی محبة اللهک احتیاجیدر دیه تعریف ایدر. « یوحنا » محبتک اللهه اولدینی بیان ایدر. « مالبرانش » بوتون معانی، مفهومات عقلی، جلی، مهم، انفس و آفاتک تحققی اللهدر. روحز بو معاینک سیرنده بالذات الهی کوریر. جسم و روحک بدیهی تصور لرنده حقک محبتیله تحقق او قدر جلی دالغه لانی که بن بو معانی اللهکی قدر حق و ضروری کوریرم « شیلینگ » ایسه کندینی دریای سرمدیته براقیرم. طبیعتک وحدتی ترقیسی کائناتی تنظیم ایدن بر مبدأ کمال ایله اکلاشیله بیلور. ذات مطلق بزرکندی وجدانمركز صراحت و بدهتدن دها درین بر بدهات عقلیه ایله بیلورز. بزم روحزده اوکندی وجدانه وصلتیب اولور. انفسی، آفاقی موجودات منظومه لرینک خلقی اونک فاعلیتک آتاریدر. نفوسک تناهیسی مطلقک ذاتندن و ذاتی اختیارندن پی در پی وجدان الهرق انکشاف ایچون بر واسطه دن عبارتدر دیور. « هاکل » دم « شیلینگ » له برابر هر شینک مطلقدن کلدیکنی قبول ایدر.

صوفیه اسلام عندند وجود مطلق سمای اطلاقدن غیب و هویت ذرورسندن نزول ایدرک تعینات آینه لرنده تجلی ایندی . و کندی حسنی بو مختلف آینه لرده مشاهده ایلدی . هر آینه ده مناسب بر استعداد و صورت پیدا اولدی . بو ، مظاهرک تعدینه نظراً کثرت عالی ظاهر اولدی :

صد هزار آینه دارد شاهد مقصود من
زوبرکه آینه دارد جاندر او پیدا شد
منلا جامی

حکما وجودک ماهیتی موجودات ممکنه ارسنده معنأ مشـترك بر مفهوم کلی دیه . تعریف ایدرکه . صاحب مفاخص ؛ مبدأ حقیقی بی وجود لفظیله دکل وحدت تعریفله ذکر ایتمک اولادر ، چونکه وحدت وجوددن اشلدر ، دیور . پسید علی الهمدانی بونک یرنده نقطه ، شیخ فخرالدین عراقی ایسه عشق تعریف ایدیور لر .

ساقی بیا که عشق ندا میکنند بلند
انکسی که گفت قصه مام زما شنید

عشق ، هنوز اعیان ، موجودات وارقله تحقق ایتمدن « سمای مطلق » ده کون ایدی . حکمت اسلامییه ده صوفیون ، عشقک لاتعین عالمی بیان ایدرکن صباخ روحی او قدر تهییج ایدرلرکه وجدان آدمده بونک بیانی مقام حیرتدر . عرفای صوفیه دن « نیازی مصری »

کلشی وحدت چو قلب اسرارم عشقدر
لذت وصلت مان انجق مدام عشقدر
ترك كوين ايلهن مست مدام عشقدر
وادی حیرت حقیقته مقام عشقدر

بیوره شلردر .

حضرت مولاناك شعرلری اراسنده بونک البارلاق پارچه لرینی بوله بیلوروز . جناب مولانا بونواحی اسرارک ایچنده دویدوغی ذوق ، تواجد معارفی کندی وجدان سرودیلله اکلادیور .

بکمال بود عشقم زازل که آفریدی
نه زمین و کردن که دهای من شنیدی
نه حوزی بدونه مای نه سری بدو کلامی
که مرا برای عشقت ز کزیدکان کزیدی

[مآلی : الهی بنی ازله یراندیگ زمان عشقم کالده ایدی . نه کردون واردی نه بر انسان باشی نه افلاک نه کونش نه ده آی واردی . تاو زمان سن بنم دما می ایشندکده بنی کزیدکان محبتک ایچندن سچدک عشقک ایچین اختیار ایتدک .]

بیرد عقل و دلم را براق عشق معانی
مرا بیوس کجا برد آن طرف که ندانی
بدان رواق که ماه و چرخ ندیدم
بدان جهان که جهان هم شود جدا ز جهان
فرد خورمه و خورشید قطب هفت فلک را
سهیل جان جو را بد زسوی رکن مجانی

[مآلی : عشق معانی براقی ، بنم عقلی ده کوکلی ده الهی کتوردی . نره به کتوردیکی بنندن صور که سویله یهیم ، چونکه سنک بلمدیگ طرفه کتوردی . او رواق تعالی به او آسمان معانی به کتوردی که اوراده نه قر کوردم نه چرخ . او یله بر جهان کتوردی که اوراده جهان بیله جهانلقدن جدا اولور . سهیل جان جانب رکن یمائیدن دوغدیغی زمان آی ، کونش ، افلاک سبعة مک قطبی انجق هبسی سجده تکریمه قبانیر .]

تنوعات شئونات کندیغی جمالده کال ذاتیسیله کوریور « وان الله لغفی عن العالمین » صداسی عدم دیارینک تارک نشینلرینک قولاغنه ووروب دوریوردی . کال ذاتینک ضمنتده برکال اسمائی واردی جمع احدیتده کال تجلی ایله اسمانک کثرته و عالم کونک تفصیلده دایر بر میل قویدی او آنده بحر احدیت حادثاتک و اشیانک تکنونیله بردنبره تموج ایتدی بو عشقندن فیریان شراره موجودیت بر آن غیر منقسم حالنده الوهیتک نامتناهی تجلی فیضی در که عشق بونک اسمنه کن لفظی ویردی .

هذا البحر بحر علی ما کان فی القديم
فان الحوادث امواج و قطرات
کل یوم هو فی شأن زین نظرا
قول هست این شنو از داد کر

محقرله کوره « یوم » آن معناسنه « شان » ده تجلی معناسنه در تجلی الهی قابلیت ، استعداد نظر تجلی ایدر و هر آن صورت اخراجه پی در پی تعاقب ایتده در که کرک تجلی و کرک آن ده نامتناهی در . کبار صوفیه « از الله تعالی لای تجلی الامرین و لالی صورتین مره واحده » یعنی جناب حق بر حقیقته بر کره تجلی ایلر ایکی کره ایله من بیور مشلر در .

چاتی آلتنده بر فیلسوف

حیات؛ حقه مبتنی دکل وظیفه به مستنددر
سمادت؛ استنثار ایتمکده دکل مفید اولقده در

ع . ۵۰

سؤالی : « امیل سووستر »

مترجمی : « عبدالحق هادی »

بچره دره باقنده نه اوکره بیدر پلیر ؟

۳ مارت — بر شاهر حیات ایچون تخیل ظل دیمشدی . اکر حیاتی حما آتشری
ایچنده کچن بر کیجه به بکزه تمش اولسهیدی دهاموافق اولوردی! اونه تعاقب نوم هیجان!
اونه اضطراب ، نه صیجرایش ، ونه تسکین ایدیه میان عطش! نه آلم و یامهم تصورات!
حائما بین النوم والیقظه بهوده اوله رق سکون واستراحت آرانورده نهایت فعالیتک کنارنده
توقف ایدیلور . حیات بشرک ایکی ثانی تردد و بر ثانی ده ندامت ایله فنایاب اولور .
حیات بشر دیدیکم زمان بوندن بزم کندی حیاتم آکلاشلق لازم! چونکه بز اولیه
برخلقنده یارادیشز که هر کس کندیسنی جمیتک آینه سی ظن ایدر . قلبمزدن کچن هرشی
بزه خطا ایتمککمز احتمالی اولمایان بر تاریخ عالم کج کورونور . بتون انسانلر ؛ کندیسنی
صالاندینی ایچون حرکت ارض وقوعبولقده اولدینی سوبلیان سرخوشه بکزه ر .
بن که ، وظیفه سنی منسی بر کنارده ایضا ایدن ، یادیفی ایشدن استفاده ایدیه رک
کندیسنه اهمیت ویرلیان بو طالمک فقیر بر همله سی بم . نیچون بوکون بویه متردد واندیشه ناک
بر حالده بم . سنک ایچون یارلمش اولان بوسطرلرک غلطی ناسرئی دوست ؛ مزویلرک ،
تخیرتلی آره سنده فایه وی محرم اسرار تسمیه ایتدکلری ، بتون خطابه لرینی توجیه ایلدکلری
حالبوکه کندی وجدانم ترک معکسندن بشقه برشی اولمایان مجهول قارده ش بونی سکا فاشا ایده جکم .
حیایمده آکسزین بر حاده تگون ایتدی . سکون ایچنده قطع ایتمکده اولدیم یکنسق
یولک اورته سنده بردنبره بکله مدیکم و دوشونمدیکم بردرت بول آغزی چیقووردی . شمدی
ایکی یولدن برینی انتخاب ایتمککم لازم . بونلردن بری بوکونه قدر تعقیب ایتمکده اولدیم
یولک دوامندن بشقه برشی دکل ، دها کنیش اولان دیکری ایسه خوارقله مملو مناظر
ارائه ایتمکده در . برنجیسنده واقعا نه قورقوله حق ونه ده امیدویره جک برشی یوق . حالبوکه
اوبرنده عظیم تهلکلر و بیولک موفقیتلر موجود . الحاصل آنجق طالمک وزنه دار اولدینی

نتیجه می‌مشکوک تشبثات متجاسرانه دن برینه آتلق ایچون حیاتمک صوکنه قدرچالیشه بیله جکم یازیخانه بی فدا ایتمک مسئله می موضوع بحث .

دوندنبری دوشونوب طاشینیور . یکدیگرینک منافع وتهلک لیرینی قیاس ایدیورمده یینه برقرار ویره میورم .

عجبا نره دن بکا بر ایشیق کورونه جک ؟ کیم بکا بر نصیحت ویره جک ؟

۴ مارت — ایشته کونش آرتق قیشک یوصلی هوالرندن صیریلور . ایلک بهار یاقلاشدیغی اخبار ایدیورم . ملایم برروزکار طاملرک اوزرندن قایوب کچور . منکشمدم چیچکلنمکه باشلادی . آرتق اون آلتنجی عصرک حساس شاعرلرینک تسعید ایتدکلیری اوطاتلی موسم حضرایه ایریشمکده یز . سرچهرلک جیویلتیسی بنی چاغریور . هر صبح اولره دوکدیکم اتمک قیرینتیلرینی ایسته یورلر . پنجره می آچدیغم زمان طاملرک منظره می بتون عظمتیله کوزو وکدی .

دائما برنجی قاتلرده اوطورمه آلیشمش اولان برکیمسه ، یوکسک برلردن رؤیت اولتانه مناظرده طبیعتک بو قدر کوزل تنوعلر کوستره بیله جکنی قطعاً تصور ایده ماز . او ، هیچ برزمان کریمدلرک کونا کون رنکلهر . بوادیغی طام تپه لرینک یکدیگرینه فصل کرفتلدیکنی تماشایتمه مش ؟ یاغمور اولوقلرندن وقوع بولمش واحه نکراراسنده کی تراچه بفعجه لرینک طالقه لیمسی . طاملرک مائل آردوواز طاشلری اوزرینه اقشامک سرپدیکی اولو کولکله لری کورمامش ؛ صوک کونشک جاملرک اوزرنده کی انعکاساتک تتره شمسنی تعقیب ایله مامش ، بومدنیت آلپلرینک اوزرینی اورتن متنوع یوصون فصیله لرینی تنبع ایتمامش ؛ الک اوفق بو جکلردن دائماً برآو پیشنده بوصی قوران داملر تلکیسی کدیله وارنجیه قدر بورالرک بیکلرجه سکانندن هیچ برنجی طانیمامش ؛ الحاصل بو یوکسک محیطلری تزیناتی دائماً متبدل برصحنه یه چویرن آچیق ویا بوصولو کونلرک تأثیرات ضیائییه سندن متحصّل بیکلرجه لوحه لره شاهد اولمامشدر !

نیجه استراحت کونلرم بو مناظر بدیعه یی تماشایتمکله ؛ بونلرده مقصی ویا مفرح سرگذشتلر کشف ایتمکله ؛ الحاصل ثروت ویسار صاحب لرینک آشاغیلرده آرادقلری سیاحت تحسّساتی بورالرده طویغنی آراشدیرمقله کچمشدر !

ساعت طغوز — لکن نیچون قسادی قومشولرم پنجره مک اوکنه سرپدیکم اتمک قیرینتیلرینی حالا غاغلایم دیلر ! واقعا هر وقت استعجال ایله کیردکلیری بوضیافتک اطرافدم

جیو بیلدایه رق او چوشد قلربی، پنجره نك پروازلرینه قونوب قالدقلربی کوربیورم! هر حالده اونلری اور کوت بنم حضورم اولسه کرک: بن اونلری آووجک ایچنده بيله يمه آلدشدرمشم... او حالده بو قورقولی تردلری نه دن ایلرو کلیور؟ اطرافه او قدر دقتی باقندم ایسه ده برشی کورده میورم. طامده هیچ برشی اولمدینی کبی قومشومک بانچورلریده قتلی. دها مکلف بر سفره ایله اونلری جلب ایدم یلمک ایچون قهوه آلتیمدن بقیه قالان اکمک پارچهلرینیده اوقالادم. جیو بیلدیلری تضاعف ایتدی؛ باشلری اوزاتیلرلر حتی اکجسورلری بونلرک اوستنده کلوب اوچوشورلر فقط بر درلو قونمغه جسارت ایدم میورلر.

آکلاشیلور که بنم سرچهلر ده بورسه ده اسهامک بلاسبب تنزلنه بادی اولان اساسر قورقوردن برینه طومش اوله جقلر. شو محقق که قوشلرده انسانلردن دها معقول دکلر. بودوشونجه اوزرینه پنجره می قیامغه تشبث ایتشکن بردنبره صاعمه دوزجه و آیدینلق بر ساحه ده دیکلمش ایکی قولاق کولکسی کوزمه چاربدی. او طرفه دقتی باقدنجه اولا اوزانان ایکی طیرناق، صوکراده صو اولوغنک کنارینه صاقلانمش قیلان رنکنده برکدی فرق ایتدم. حیلکار، اکمک قیرینیلری کندینه بر آو تأمین ایدر امیدیه اوراده بوصو قورمش.

بنده حقسنز یره مسافرلر مه قورقاولق اسناد ایدیوردم! هیچ بر تهلمکيه معروض اولمدقلرینه او قدر امیندم که! هر طرفی اوجه تفتیش ایتدیکمی ظن ایدیوردم! مکر یالکنز آرقه مده کی کوشه بی اونومش ایتشم!

ایشته حیاته ده طبق طام اوستنده اولدینی کبی یالکنز بر جهی امال ایتسکه نیجه فلا کتله معروض قائلیر.

ساعت اوه — پنجره مدن بر درلو آیريله میوم؛ یغمورلرله صغوقلربی اوقدر اوزون مدت بونی قبالی بولندیرمه مجبور ایتدی که یکیدن بتون جوار و اطرافی درین بر تدقیقندن کیکرمک ونه وار نه یوق آکلامق احتیاجی حس ایدیورم. نظرلم تصادف ایتدکلری شیلرک اهمیتته کوره کام اوزرلرندن قایه رق کام بر آز توقف ایدرک بوغیر واضح افقک هر نقطه سفی آری آری ارشدیریور.

هه! ایشته اسکیدن سیرندن حظ دویدینی پنجره لر. تجسمی جلب ایتش اولان بو پنجره لر اعتیادلری مختلف ایکی قومشو خانمه طانددر.

فقیر بر ایشی-اولان قومشو خاملردن یریمی صباحلین پک ایرکندن قالقار وانجق
 اقشام چوق کچ وقت پاتسقه پرده لرینک ارقه سندن کولکسی کورونه بیلیدی . دیکری
 ایسه ترناتنک اوبناق سسلری اراصره تا بکا قدر واصل اولان کنج بر آرینست ایدی .
 پنجره لرینی آچدقلری زمان ایشچینککندن اشیاسی پک ساده بر اوپله کوروندیکی حالده
 دیکرینککندن مکلف طرزده مفروش بردآره سچیلیدی . لکن بوکون اوراده برچوق
 قولتوچقی طوبلانمش تلاشی تلاشی کزینورلر .. ایپک پرده لر ایندیریلور برطاقم اشیار
 طاشینور .. شمیدی خاطرله دم .. صباحلین پنجره مدن کنج آرینستک باشی اورتولور هیجان درونی به
 دلالت ایدن محول ومتلاشی آدیملرله کچدیکنی کورمشدم ! ارتق ، هرشینئ کشف ایدرکی
 اولیورم . بتون منابع وارداتی ؛ یا برطاقم معطن هوسات اوغرند اریمش ویا خودده انتظار
 ایدلیان بر فلاکتله محو اولمش اولاجق . ایشته زوالی ، شیمیدمه مدبب برحیاندن ضرورته
 دوشمش بولنیور . ایشچینک اوپله جغزی سی وانتظام سایه سنده تدریجی و ساده بر صورتله
 کیتدکجه سوسله نیرکن آرینستک اوپله سی قولتوچیلرک شکاری اولمشدی . بریسی رفاه و اقبال
 طالفه لرینک اوزرنده بر مدت پارلدامش ؛ او بری ایسه سعیله ادامه ایتدیک متواضع
 حالنی اوفق فقط صاعلام آدیملرله تعقیب ایتدکه بولنمشدی .

هبات ! هبیا بونده هر کس ایچون بر درس عبرت بوقی ؟ عجیاعقللی بر آدم حیانتک عزم
 و اراده سنه لرینی نهایتده رفاه ویا فلاکتدن بری بولنان طالع اثری تجربه لره می حصر
 ایتلیدر ؟ حیاتی ؟ هر کونک اجرتی تأمین ایدن بر سی متادیمی یوقسه بر قاج تشبث
 و موفقیتله انسانک استقبالنده بر حاملی اوله رق قبول ایتکلکمز لازم ؟ ثروته قاووشمق
 ایچون طالعک تهلکلی یوللردن نه مقصدله قوشوشملی ؟ سعادتك ؟ حکیمانه بر قناعتله
 قبول ایدلمش اولان فقردن زیاده پارلاق موفقیتلرک بر مکلفاتی بولوندینی تعین ایتمشیدر ؟
 آه ! کاشکه انسانلر مسرتی باریندیرمق ایچون نه قدر کوچوک بر یره احتیاج اولدینی
 و بو مسکنک تفریشی ایچون نه قدر آذر شینه لزوم حس ایندیکنی ادراک ایده بیلسه لردی .
 اولکله — اوپله مک ایچنده قوللرم قاووشمش ، باشم اوکله ایپک بر حالده باشند باشه
 بر چوق زمان دولاشدم . کولککک بر ساحه مضیبتی تدریجاً استیلاسی کبی شبهه ایچیمده
 بیویور ، قورقوم زیاده لشیور ؛ و بو قرار سزلق آن بان ده مؤلم بر حال کسب ایدیور .
 بو اقشام اوله دن هر حالده برقرار و یرمه لییم ؛ حیاتک زارلری آووجک ایچنده اولدینی
 حالده تتره یورم و بر درلو آتمیورم .

ساعت اوج — هوا قرار دی . غرب طرفدن صفوق بر روزگار اسمکه باشلادی .
 کوزل بر کونک کونشدن استفاده ایتک ایچون آچیلش اولان بوتون نچره لر تکرار
 قاپاندی . یالکز سوغاغک او بر طرفده کی اوک صوک قات کیزاجیسی هنوز بالقوننده .
 معطرد آدملرندن ، قیر بیقلرینک بیچمندن ، کوکسندمه کی شرییدن عسکر اولدینی
 طانیلور .

هوائی دهلیز لرینی سوسله یین کوچوجک بجه سنه حصر ایتدیکی اهتامدن بیله بوکشف
 ایدیه بیلردی . چونکه ، اختیار عسکرلر طرفندن سویان ایکی شی وارد : چیچک ،
 و چوجق . اوزون زمانلر طوپراغه بر حرب میدانی اولمق باقق مجبوریتده قالدقاری
 ودغدغه سز بر نصیبک اذواق سکونپورانه سندن محروم بولندقاری ایچون بشقه لرینک حیاتی
 بیتدکری سنده اونلر یشامغه باشلارلر . محاربه نک تحمیل ایتدیکی مشغلی وظیفه لرندن
 دولایی تطمین ایدیه مامش اولان ایلک سهرلرک اذواق اولرده بردنبره بیاض صاچلرالتنده
 تازهلیر . بوحالری مؤجله لری چوق کچ تحصیل ایدلمکده اولان برکنجک تصرفه پک
 بکزمه . همد اوزون مدت افشا ایتکه محکوم اولدقارندن دولایی بلکده یکی برشی
 یتشدرمکدن وبونلرک نشو ونما سی کورمکدن بر حظ درونی حس ایدرلر . بوانحنا قبول
 ایتماز شدت واسطه لری رقیق وحساس بر عجزه دها قولایلقه مجلوب ومقتون اولیورلر ؛
 بو اختیار اولوم عمله لری ایچون نازک حیات نوله رینی محافظه ده بریکیک جاذبه سی موجوده
 ایشته بوندن دولایی صفوق روزگار قومشومی بالقونندن ایجروه قاجیره مامشدی .
 یشیل صندوقلرینک طوپراقلرینی قبارتیور . واهتماله ارغوانی رنگلی لاتین چیچکی ،
 صارمشیق ، بورو چیچکی تخملرینی اکیور . ارتق هر کون کلوب اونلرک جیملنمسی
 تعقیب ایده جک ؛ طفیلی اوتلری وبوجکری طوبلایه جق ؛ صارماشیقلرک ایبلرینی باغلایه جق ،
 صولریله کونش لرینک کفایتده دقت ایده جک .

بو محصولی حسن نتیجه یه ایردیرمک ایچون نه زحمتلر لازم . بوکونکی کی اونک ده
 قاج کره لر صفوغه وصیجاغه ؛ روز کاره وکونشه میدانی او قومسینی کوره جکم . لکن بوکا
 مقابل سوغاقلرمزده قیزغین طوزلر صاورولدینی ؛ دیوارلرده کی آلیلرک کوزلرمزی
 قماشدردینی ، نظرلرمزی دیکلندیره جک بریر بولندینی وطاملرک انعکاسات شعبیه سندن
 یانوب قاورولدینی زمانلرده فوجیسه یاصلانوب دیکلنه جک اولان اختیار عسکر اطرافده

یشیلک وچیچکدن بشقہ برشی کورمیهجک و معطر بر سایه بان التندہ سرین بر هوا تنفس ایدہجک . و او وقت اونک متادی سغیلری مکافانلمش بولنہجق .

وچیچکدن استفادہ ایتک ایچون تخمی اکمک و فیلز لریلہ مشغول اولمق لازم .

ساعت دوت — افقدہ طوبلا نغمدہ اولان بلوطلر کیتدکجه قرار دی . اوغولتیلرلہ کوک کورلیور . شمشکار بلوطلری یرتیرور . غافل اولانان کزینجیلر کولوشہ رک خایقیریشہ رق اورایہ بورایہ قاجیشورلر .

اکسزین ظهور ایدن بورادن قورقاراق قاجیشانلرک حالی ہر زمان خوشمہ کیتمش و بوندن اکلنمشدم . اویلہ ظن اولنورکی بو آنلردہ غافل یقالندیغندن دولای ہرکس اعتیاداتی و یاخود جمعیتدہ کی موقعنک کندیسندہ وجودہ کتیردیکی ساختہ اطواری غائب ایدہ رک طبیعت اصلہ سنی میدانہ چیقاریر .

ایشتہ شو بردنبرہ ساختہ قیدسز مشوارینی اونودہ رق بر مکتب طلبہ سی کی قوشان حسابی و موزون یوریشلی شیشمان آدمہ باقکز . بو کندیسنہ مسرف سوسی ویرہن و شابقہ سنک لک لغمہ سندن تترہین حسابی بر بورژو وادر .

دہا اوزاقدہ کی شو سادہ رفتاری کوزل مادام کیتدکجه زیادہ لشن صاغناق التندہ بالعکس یوریشنی یواشتیرور . و دولونک تاثیراتیلہ قوقولنہ لی قدیقہ البسہ سنک لک لک ندیکنہ الدیرمہ رق صاغناقلرہ میدان او قومقدن ذرق دویدینی ظن اولنیرور . محقق بوخام قوزوشکلنہ بورونمش برارسلاندر .

بو طرفدہ یولنہ دوام ایتکدہ اولان کنج آدمہ باقکز دوروب آووجینی آچمش ایچنہ دوشن دولودانہ لرینی تدقیق ایدیور . اونک بر آز اولکی اوسرعتلی کیدیشنی کورن کندیسنی پارہ قبضنہ مأمور بر تحصیلدار ظن ایدردی . حالبوکہ او تاثیرات الکتریکیہ یی تتبع ایتکدہ اولان برکنج عالمدر .

یا انتظاملرینی بوزوب بورا و صاغناقلرہ قارشنی قوشان شو جوققلر و بر آز اول کوزلری یردہ یورورکن شمدی قہقہلر آتارق قاجیشان کنج قیزلر ، وظیفہ ائناسندہ طاقدقلری وضعیت قهرمانانہ لرینی فدا ایدہ رک بیوک قبوجاتیلرینک سایہ سنہ التجا ایتکک چالیشان پولیس مأمورلری .. ایشتہ بتون بوتبدلاتی بر فیرطنہ یاپیوردی .

فورطنہ کیتدکجه زیادہ لشیور . الک صغوق قانلیلر بیلہ ارتق برالتجا کاه ارامق مجبوریتندہ

جولنیورلر . هر كسك ، اوزرنده « كيرالقدر » ديه برلوحه آصيلمش اولان پنجره . مك
 قارشوسنه تصادف ايدن دكانه طوغرى قوشدقلىنى كورسيورم . برقاج آيدر بولوحه مك
 آسلمى دردنجى اوليور . برسه اول بر مرانغوز هنرى ، وبر رسام صنعتى اونى
 سوسلمكه حصر ايتمشدى . لكن كيراجيلرك يكدىكرينى تعاقب ايتتى بو سعيلى
 هدر ايتمشدى . شمدى جبهه ديوارلرينه چابور صيچرامش وبوتوك صرب طرز معماريسيله
 يابلش اولان زينيات « تزيلا تلي صايتش » اعلانلريله كيرلتمش هر يكي بر كيراجى ايله مددب
 مغازه زينتندن برشى غائب ايتمشدى . ايسته شمدى تماماً بوش اولدينى ايچون كلوب كچه
 ملجاء اوليور . بوكا بگزهن ، واونك كې اضمحللانه قوشمق ايچون اقدى دكيشديرهن
 نه قدر انسان وار !

بوصوك دوشونجه بنى ايقاظ ايتدى . اساساً صباحدن برى هر شى بكا عبنى اخطارده
 بولونمق ايچون سوزده كليور . هر شى بكا دقت ايت ! مسعود فقرالغكه اكتفا ايله ؟
 سعادتلىر ، منتظم ومطرده اهتمامه محتاجدر . مقدراتى مجهول كيمسه لره تسليم ايتك ايچون
 اسكى باطرونلر بنى ترك ايتمه ! ديهه حايقيرسيور .

حقيقه بويله بكا خطاب ايدن اشياى خارجيه مى بوقسه بو براخطار درونى ؟ بنى احاطه
 ايدن بتون موجوداته بوسوزلى سويله تن عجبانه بالذات بن دكلى م ؟ اساساً عالم خارجى
 اراده مزك صدلنديردى بنى بر آلتدن بشقه بر شى دكل كه ! اكر آلان درس حكيمانه ايسه
 بويله ده اولسه نه اهمى اوله بيلير . ايچمزدن يواشجه جق بزه خطاب ايدن سس دائما بر
 دوست سسيدير . چونكه او بزه نه اولديغمزى يعنى نه به اقتدار من بولندينى طوغرى اوله رق
 بيلدير . اكر نيا طوتيلان فنا يوللر استعدادك تعيننده كى يا كشلقدن نشأت ايدر . بو قدر
 چوق فنا وابدال آدمك موجود اولمى بر چوق انسانلرك كنديلر بنى طانيملرندن ايلرو
 كلكددر . مسئله بزه اك زياده موافق اولانى دكل بزم اك زياده نه به اهل اولديغمزى
 تعيننده در !

معاملات صرافيه مك بوجسور ماجرا پرستلى آراسنده بنم نه ايشم وار ؟ طام صاچاقلرى
 آلتنده طوغش زواللى سرجه كې قراكلق كوشه لرده صاقلانمش اولان دشمنندن دائما
 قورقه جق ، احتياطكار بر عمله اولديغم ايچون هر زمان بردنره اريبيوريهن قوه شوم خانمك
 احتشامى دوشونه جك ، بصيريق ومدقق طبيعتمله يا اختيار عسكرك آهسته آهسته يتيشديرديكى
 چيچكلىرى ويا خود متاديا اقدى دكيشديرديكى جهته خراب اولان دكانى خاطر لايه جق اولدقدن

صوکره ! باشنک اوزرنده دموقلهسک قیاهی آسیلی اولان ضیاقتلر بدن اوزاق اولسون
بن بر ترلا فارهسیم . امنیت و حضور ایله قندقلریمی یئکی ترجیح ایدرم .
همده ثروته قارشى دویمق . بیلیمیان بو احتراض صانکه نهدن ؟ دهاییوک بر باردادن
ایچلیدیکی ایچون ده چوققی ایچیاير ؟ حریت واستراحتک فیضدار منبى اولان فقره قارشى
بتون انسانلرک حس استکراه طومسی نهدن تولدايدیور ؟ ایشته تربیه عمومیه وخصوصیه نك
اوکنه کچمسی لازم کلان اصل قائل بودر .

بوتدوای ایدیله بیلسه نه قدر خیانتلردن قور تولمش ، نه قدر جنایت و شورش زنجیرلری
قیلمش اولوردی ! فدا کارلنه ، مروت مکافات ویریلور . حالوکه اصل قناعت واعتدال
مکافاتلندیرلمی چونکه بونلر جمعتلرک الک بیوک فضیلتلریدر . دیگرلرینک باغی اولمدینی زمان
هیچ دکسه اونلرک یرینه قائم اولور .

ساعت التی — یئکی تشبئات صناعیه مؤسسارینه بر مکتوبله تشکراتمه تردیفاتکلیفلری
رد ایتدیکی بیلیدرم . بو قرار بکا سکونخی اعاده ایتدی . شو بارلاق امید ذهنی
مشغول ایتدیکه قوندره اسکيجیسی کبی شرقی سویله مز اولشدم . ایشته اوکتدی فرح
وبشاشتمده عودت ایتدی .

ضرورت و احتیاجدن قانچدقلری کبی سندن تباعد ایتکی برآن ایچون اولسون
دوشوندیکمندن دولایی ای عزیز و شیرین فقرنی عفوایت ! قرده شلرک مرجت ، صبر ،
قناعت و انزوا ایله بوراده مکث ارام ایله یکنز ؛ بنم مریم واقدم سزلر اولیکز ، بکا
حیاتک جدی وظائفی تعلیم ایدیکنز ، ضعف قلب انحرافلری رفاه و سعادتق تعقیب ایدن
باش دونملری مسکنندن اوزاقلاشدیریکز .

ای مقدس فقر ! بکا شکایت ایتهدن تحمل ایلمکی ، تردد ایتمکسزین تقسیم ایتکی ،
موجودیتک غایه سنی ذوقلرک فوقده و قدرتلرک اوتهدنده ارامنی اوکرم . سن ؛ جسمه
قوت ، روحه متانت و یررسک ! زنکینک برقاییه پایشمش کبی صارلیدنی بو حیات سایه کده
اولومک هیچ بر یأس تولید ایتمکسزین ایبنی جوزه بیله جکی بر قایینه دوز . ای مسیحک
مسعودیه تلقیب ایلیدیکی ، بنی حایه ایلمکده دوام ایت .

